

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2030 — nočna 2996, 2994 in 2030

SLOVENEČ

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sara jevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Pomaga'imo o'rokom!

Preko vsega sveta se plazi danes prihu-
ljeno kakor grabljiva rver — silno pomanjka-
nje. Obiskuje vse dele sveta in vse narode.
Tudi tisti, ko so še včeraj veljali za bogate,
kakor Angleži ali Amerikanci, ječe že danes
v strahotnem objemu ogromne hidre, ki se
vedno bolj razrašča v veliko šibo božjo na-
šega stoletja. Za velikim svetovnim pomorom,
ki je uničil toliko dobrin, je prišla kuga v po-
dobi strašne »španske«, ki je pobrala preko
20 milijonov življenj. Po enem desetletju pa
grozi človeštvu lakota.

Ni tukaj mesta, da bi raziskavali za vzro-
ki. Dejstvo je, da revščina ne zajema le delav-
skega sloja. Pomanjkanje sili tudi že na kmete,
ker kmet ne more več prodati svojih pridel-
kov ali pa jih mora dajati za tako smešno niz-
ko ceno, da s skupičkom nima kaj početi. Po-
manjkanje je nepovabljen gost starcev in stark,
ki so se v močnih letih pošteno trudili in de-
vali z odpovedjo na stran od ust pritrgane
krajcarje — pa jim je vojna pobrala vse nji-
hove prihranke. Lakota gostuje v tisoč in sto-
tisoč družinah, ker je njih krušni reditelj brez
službe in brez kruha. Pomanjkanje se vedno
bolj vsesava tudi že v takojmenovani »srednji
stan«. Vse gospodarstvo je tesno med seboj
povezano, ker nimata kmet in delavec denarja,
stoji trgovec v prazni trgovini in zaman čaka
kupec. Težko mu bo delati mesečni obra-
čun pri prazni blagajni.

Toda najbolj pomilovanja vredni so ven-
darle otroci. Otrok je nad vsem tem dogajanjem
čisto nedolžen. Kako strašno mora vplivati na
mlado otroško dušo neprestano pomanjkanje
v družini. Ako vidi, kako oče dan za dnem
hodi okrog in išče dela. Odhaja in prihaja. Z
novim dnem raste upanje, da bo morda ven-
darle kje mogoče zaslužiti skorjo kruha — z
nočjo, ko se vrača praznih rok, zopet lega
črna skrb nad ubogo ženo in sestradano deco.
Vsega manjka: hrane, obleke, perila in več-
krat celo zraka. Kaj naj postane iz otrok, ki
morajo dan za dnem že v nežni dobi okušati
vso silno pezo življenja, ki morajo gledati
obupne obraze svojih roditeljev in slišati, go-
tovo pa čuti, da so prav za prav odveč na
svetu. Ali se ne bo pri teh razmerah že zgodaj
vsesal v otroško dušo strup sovraštva do druž-
be, ki bi bila brezbržna za njegovo bedo. Kaj
naj postane iz take mladine, ki na roditeljih
ne vidi in od njih ne sliši drugega kot nepre-
stani gon in mračno skrb za vsakdanjo hrano.
Kakšno sodbo si more že kot otrok ustvariti
o družbi?

Vsi se zavedamo, da je mladina bodočnost
narodov. Perspektiva je tako temna, da si je
zato ne upamo naprej izpeljati. Kdor ni ni-
kdar v lastnem življenjskem krogu okusil po-
manjkanja, bo vse to težko razumel. Toda ako
za kakega človeka nočemo, da nam bo mo-
ralno propadel, potem mora imeti vsaj kos
streh nad glavo, mora imeti zagotovljen vsaj
košček kruha in mora imeti možnost, da se
mu vsaj tu in tam nasmehne življenjska sreča.
Kdor tega nima, bo nujno zgubljen za člove-
ško družbo, ako bi v usodni dobi njegovega
razvoja tudi družba zanj ne imela smisla. Iz
povsem naravnega, rekli bi lahko državlj-
anskega stališča je torej treba vse storiti, da se
prepreči najhujše zlo, ki more zadeti otroka,
da bi namreč stradati. Toda kot kristjani in
katoličani imamo v tem pogledu še večje dol-
žnosti. K naravnim nagibom, ki nam jih nare-
kuje že sama človeška narava, se pridružujejo
še nadnaravni motivi, ki jih veren človek črpa
iz vere in razodetih. Brez ozira na nauk o brat-
stvu, o ljubezni do vseh ljudi, ki jo oznanja
evangelij, so bili božjemu Učeniku posebej pri-
ercu otroci. »Kar storite enemu izmed naj-
manjših, ste meni storili.« Kristjan naj v vsa-
kem potrebnem človeku, zlasti pa še v otroku
zre samega Kristusa.

Na teh nadnaravnih motivih je zgrajena
papeževa okrožnica »Nova impendet«, ki jo je
2. oktobra, na praznik Angelov varhov naslo-
vil vsemu krščanskemu svetu. Papeževa be-
seda je izredno topla in očetovska, iz nje veje
silna ljubezen. Prav za prav je okrožnica opo-
min vernikom, naj v težkih dneh, ki jih pre-
življamo in ki nas verjetno še čakajo, stori
vsakdo, kar je po krščanski zapovedi ljubezni
dolžan storiti. Katoličani so se v izrednih pri-
likah vedno izkazali pripravljene tudi na he-
roične žrtve. Take izredne čase sedaj preživ-
ljamo, zlasti te tedne, ko bo nastopila zima z
vsemi trdotami za revne družine. Ni sedaj čas,
da bi za usodo, ki je nad vsem človeštvom,
delali bogzna koga krivega. Čas je, da vsak
stori, kar je v njegovih močeh in pomaga kjer
more in komur more. Kdor bi sedaj zapiral
svoje srce in roke, ko je doba pravljicega vi-
teza, ki je razsekal svoj plašč na dvoje in dal
polovico beraču, — ta ne razume klica sv. oče-
ta. Kdor v teh težkih dneh ne deli svojega
kosa kruha s stradajočim, ki ničesar nima, ta
zapira svoja ušesa pred glasom Cerkve. Ali
naj se morda v tako usodni dobi, ko tako na-
rašča obča beda, potuhne dejavno krščanstvo,
ko je vendar Kristus zadnje upanje betežnih
in stradajočih.

Spodbudna papeževa okrožnica, ki jo pri-
našamo v celoti na drugem mestu, bo v prav-
nem času dala brez dvoma izdatno spodbudo
za vsestransko organizirano in zasebno dobro-
delnost, kakor jo narekuje prva in glavna za-
poved krščanstva — ljubezen.

Preosnova nemškega kabineta

Odstop zunanjega ministra dr. Curtiusa

Berlin, 5. oktobra. tg. »Berliner Tageblatt«
smatra za precej gotovo, da bo odstopil dr. Curtius,
in sicer še pred začetkom razprav v državnem zho-
ru tekom tega tedna. Predsednik republike Hinden-
burg bo jutri sprejel dr. Curtiusa, ki bo najbrže na
tej avdienci izrekel svoj sklep, da demisionira.
»Vossische Zeitung« beleži dejstvo, da kroži med
desničarji še lista novega kabineta, kakor si jo želi
desnica, v kateri bi bil državni kanceler član cen-
truma, dočim bi najvažnejša ministrska mesta za-
sedli nemški nacionalci in narodni socialisti. Napad
desnice pa bi ne bil nevaren, če bi se ji sklenjeno
posavile nasproti one skupine, ki zavzemajo prostor
med nemškimi nacionalci in centrom. Kam vo-
dijo načrti desnice, je razvidno iz avžanj desni-
čarske »Deutsche Allgemeine Zeitung«, katera
smatra za možno, da se sestavi desničarski kabinet
potom radikalne preosnove Brüningovega kabineta.
Sicer pa tudi »Berliner Tageblatt« ne veruje, da bi
ostalo samo pri spremembi v zunanjem ministru,
temveč da se bo na novo zasedlo tudi gospodarsko
in pravosodno ministru. Govori se tudi o od-
stopu prometnega ministra Guerarda. Kot verjetni

naslednik dr. Curtiusa v zunanjem ministru se
zopet imenuje londonski poslanik, baron Neurath,
pri čemer pa je tudi možnost, da bo državni kan-
cler, v čigar rokah je že dejansko bilo vodstvo zu-
nanje politike, prevzel tudi vodstvo zunanje
urada. V ostalem demantira »Berliner Tageblatt«
gotovostjo vse govorice, da bo dr. Brüning sklenil
zvezo s Hugenbergom in nemškimi nacionalci.

Napoved velikega poli- tičnega govora dr. Brüninga

Berlin, 5. oktobra. tg. Državni kanceler dr. Brü-
ning bo jutri na javni seji državnega sveta poročal
o tretji zasliini naredbi, ki je sedaj po dolgih pri-
pravah dogotovljena. Tudi topot ne bo Brüning
čakal sestanka državnega zbora, temveč bo že jutri
razpravljaj o gospodarsko-političnem zimskem pro-
gramu državne vlade in pojasnil potrebe, ki zaht-
evajo, da se nemško gospodarstvo prilagodi sve-
tovnemu gospodarskemu razvoju, da tako ohrani

namško gospodarstvo konkurenčno zmoglost. Priča-
kuje se torej velik političen govor o političnih do-
godkih zadnjega časa. Takoj po razpravah v držav-
nem svetu se bodo začeli razgovori z voditelji
strank, ker je glavna skrb dr. Brüninga, da preмага
nevarnost pri začetku zasedanja državnega zbora.

Sestava stranke političnih disidentov

Berlin, 5. okt. tg. Novo odcpepljena skupina
nemških socialistov, zvana socialistična delavska
stranka se je včeraj konstituirala pod vodstvom
državnozbornih poslancev Rosenfelda in Seyde-
witza. Ustanovitve se je udeležilo 88 delegatov
raznih krajevnih skupin in delavske mladine. V
govorih se je izreklo obžalovanje radi razcepljenja,
ki je posledica brezprimerne terorja socialno-
demokratskega vodstva stranke. Nova stranka bo
izvajala načela demokracije, se bo strogo ločila od
komunistov in pridružila II. internacionali. Od
1. novembra dalje bo izdajala v Berlinu lastno
socialistično delavsko glasilo.

Političen pomen turških obiskov

Zivahno delovanje italijanske diplomacije

Belgrad, 5. okt. 1. Belgrajski listi in poli-
tično javno mnenje vestno zasledujejo dogodke
v Atenah. Dejstvo, da sta turški predsednik
vlade izmet paša in njegov zunanji minister
Ruždi bej vrnili Venizelosov obisk, se tukaj
smatra za nekaj popolnoma normalnega in
samo po sebi ne pomeni nič nenavadnega na
političnem obzorju bližnjega Orienta. Ker se je
istočasno z Venizelosom lani oktobra meseca
nahajal v Ancari tudi madjarski ministrski
predsednik Bethlen, je razumljivo, da hočejo
turški državniki po odhodu v Atene obiskati
se Budimpešto, akoravno so se v tej deželi po-
litične prilike že dokaj spremenile od lanske
slovesnosti v turški prestolici. V sedanjem go-
spodarskem trenju, v katerem je vsa Evropa
hote ali nehoti, solidarna v trpljenju, se sicer
ne vidi potreba, da mora biti sodelovanje med
Turčijo in med Madjarsko večje, kot pa z osta-
limi državami, toda kot rečeno, obisk turških
ministrov v Budimpešti sam po sebi ne vzbuja
tukaj nikakega večjega zanimanja.

Potovanje, katero mislita napraviti iz-
met paš in Ruždi bej v Rim, ko bosta zapustila
Budimpešto, pa daje vsemu potovanju zelo iz-
razit značaj, ki je preočit, da se je dal mas-
kirati s kakšnim izletniškim načrtom. Lanski
sestane v Ancari je bil plod delovanja ita-
lijske diplomacije. Italija je takrat politično
vodila v bližnjem Orientu, saj se je hvalila,

kako kuje vedno ožji obroč okrog Jugoslavije;
njena aktivnost se je moč poglela, ker je Ori-
ent potreboval bolj italijanski denarja, kot pa
njene simpatije. Denarja pa Italija ni mogla
dati. Odnosaji med Italijo in njenim tajnim
vzhodnim zaveznikom so postali manj važni in
to brezvažnost je še povečala zmagaj zemljor-
adnikov v Bolgariji, ki je strmoglavila italo-
filske režim Ljapčeva in njegovih pristašev.

V sedanjem času, ko je Francija zadobila
izredno močan položaj v svetovni politiki in ko
je vpliv Anglije nekoliko oslabil vsled gospo-
darske krize, ki je nenadoma izbruhnila, je
smatrala Italijo za dobrodošlo, da na novo
pomladi pokret, ki je lani dozorel do sestanka
v Ancari. Italijanska diplomacija torej hoče
znova spraviti v ospredje vprašanje premoči v
bližnjem Orientu.

Tukaj prevladuje mnenje, da so njene
šanse sedaj mnogo slabše, kot so bile lani. Neki
tukajšnji inozemski zastopnik je izjavil, da je
verjetno, da bodo turški ministri intervntali
v Rimu tudi v tem smislu, naj Italija posreduje
v sporu med Grčijo in Bolgarijo. Naši politični
krogi so mnenja, da nobene intrige ne morejo
oslabiti našega načelnega stališča, ki ga je za-
vzela Jugoslavija, namreč, da naj ostane Bal-
kan balkanskim državam, torej ozemlje, v ka-
tero ne smejo imeti pristopa nobene izven-
balkanske države.

Živahne priprave na sestanek v Washingtonu

V Washingtonu

Washington, 5. okt. tg. Državni tajnik Stim-
son in senator Morow sta imela včeraj sedem ur
dolgo konferenco, na kateri sta razpravljala o
obisku Laval pri Hooverju. Morow je po svojem
delovanju na londonski pomorski konferenci znan
kot specialist za mednarodna in evropska vprašanja.
Čuje se, da bo vprašanje poljskega koridorja pred-
met razgovorov med Lavalom in Hooverjem kot
eno najhujših evropskih vprašanj. Vendar bo Fran-
cija popustila, samo če bo Amerika dala gotova
jamstva, glede katerih pa je pričakovati v Ameriki
sami močnega odpora. Senator Borah, ki bo imel
z Lavalom privatno konferenco, je pred kratkim
izjavil, da se bo Amerika pokazala zainteresirano
še le potem, ko bo Versailleska mirovna pogodba
revidirana. (Vest, da bo na washingtonskem se-
stanku govor o poljskem koridoru, pričujemo z
vso rezervo in odgovornost za njeno resničnost pre-
puščamo poročevalcu. — Op. ur.)

Pravniški kongres v Skoplju

Ustanovitev stalnega odbora

Skoplje, 5. okt. 1. Na sinočnjem banketu,
kateroga je priredila mestna občina na čast
udeležencem kongresa pravnikov, je imel krat-
ek, a zelo lep govor g. Boranšek iz Maribora.
Govor g. Boranška je izval veliko navdušenje.
Navzoče je pozdravil z besedami: »V imenu
pravnikov od Triglava mi je čast pozdraviti
brate na Vardarju in se jim zahvaliti, da so
nam omogočili, da smo s svojimi lastnimi očmi
mogli gledati to sveto zemljo in njene divne
gore, kjer je tudi nam Slovincem in Hrvatom
vzklija vest o svobodi in vstajenju. Pozdravljam
Vas in povem Vam, da je današnji dan samo en
dokaz več za to, da v naših srcih živi ena in
ista želja po napredku Jugoslavije.«

Danes je kongres nadaljeval svoje delo v
odsekih. Na dnevnem redu je bilo čitanje za-
pisnikov in resolucije, katere so bile sprejete.
Izvoljen je bil tudi skupen stalni odbor za re-
solucije, kateremu se je predalo dosedanje gra-
divo. V načrtu je tudi ustanovitev stalnega od-
bora pravniških kongresov. Dame, ki se udele-
žujejo kongresa, so danes romale v sprevedu
na pokopališče, kjer so položile cvetje na grob
padlih vojakov. Na povratku so se ustavile v
domu Zveze vardarskih žena. Popoldne pa so

Hoover snuje nove predloge

New York, 5. oktobra. AA. Predsednik Hoover
je baje izjavil, da bo v ekorašnji bodočnosti na-
stopil za petletno premirje v pomorskem oboro-
ževanju.

V Parizu

London, 5. okt. AA. Vest o bližnjem posetu
angleškega zunanjega ministra Readinga v fran-
coski prestolnici je izzvala v Londonu in v Parizu
veliko zanimanje. Politični krogi pozdravljajo ta
poset kot znamenje, da so merodajni krogi spoznali
potrebo po polnem angleško-francoskem sodelova-
nju. Poročajo, da bodo razgovori zelo obsežni, kar
potrjuje tudi dejstvo, da se udeležijo tega sestanka
tudi francoski zunanji in finančni minister in fran-
coski ministrski predsednik. Ti razgovori bodo to-
liko bolj pomembni, ker poseti francoski ministrski
predsednik Laval v kratkem Washington.

Novo mesto, 5. okt.

Danes je umrl kanonik novomeškega ka-
pitolja g. Anton Žlogar.

Lani je sicer še krepki in čvrsti starček
praznoval 80-letnico svojega rojstva. Kdo bi
si bil mislil, da ne bo minilo niti leto dni, ko
bodo listi prinesli žalostno vest o njegovi smrti.
Saj je bil še tako svest! Čeprav ni bil nikdar
posebno trdnega zdravlja, vendar je vedno sto-
pal pokonci in izvrševal dnevno svoje dolžnosti.

Rojen je bil 30. novembra 1850 v Suhoru.
Značilno potezo mehkega in plemenitega Belo-
kranca je ohranil v svojem značaju do smrti.
V mašnika je bil posvečen 21. julija 1874. Bil
je nadarjen in bister. Zato so ga poslali v Gra-
dec študirat. Toda zaradi boleznij je moral pu-
stiti študij. Kaplanoval je nato v Mokronogu
in Ljubljani ter bil kurat tudi v ljubljanski
kaznilnici. Nato je 8 let kakor župnik pasel
duše v Kranjski gori, nakar je postal dekan v
Smartnem pri Litiji. L. 1906 pa je bil imenovan
za kanonika v Novem mestu.

Bil je priznan cerkveni govornik. Slovenec
z dušo in telesom je sodeloval pri Dr. sv. Cirila
in Metoda. Sodeloval je tudi pri raznih listih.
Več let je urejeval »Dolenjske novice«. Ne
stara leta se mu ni dobro godilo. Pa je vse pre-
našal z močatostjo.

Naj mu Gospod njegovo delo in žrtve obilo
poplača!

Pogreb bo v sredo ob treh popoldne.

Odstop avstrijskega finančnega ministra

Dunaj, 5. okt. tg. Finančni minister dr. Red-
lich je pismeno podal zveznemu kanclerju dr. Bu-
reschu svojo demisijo. Dr. Redlich se je le malo
udeleževal sanacijske akcije zveznega kanclerja. V
javnosti navaja, da vidi zase težkoče v tem, da
pripada kot človek izven strank strankarskemu ka-
binetu. Vprašanje, kdo bo naslednik, ni rešiti po-
seben lahko. Verjetno je, da bo dr. Buresch sam
začasno vodil finančni portfelj.

Zadrega francoskih bank

Pariz, 5. okt. tg. Iz govorov Caillauxa in ra-
dikalnega socialističnega poslanca Bonnetta je raz-
vidno, da svetovna gospodarska kriza vpliva tudi
na Francijo. Ukinitve plačevanja mednarodnih do-
gov, ki se ne bodo začeli plačevati še tako kmalu,
je prineslo sicer olajšanje svetovnemu gospodar-
stvu, dela pa francoskemu državnemu gospodar-
stvu velike skrbi. Bonnet je sporočil, da francoske
banke že več tednov omejujejo vse predujme do
mači industriji in trgovini.

Dunajska vremenska napoved. V sločnem bo
sedanje vreme trajalo dalje.

Brezposelnim na pomoč!

Klic sv. očeta — Oboroževanje krivo gospodarske slike

Okrožnica »Nova impendent, ki jo je sv. oče naslovil na vso duhovščino na praznik Angelov varuhov in ki obravnava vprašanje oskrbe otrok bednih staršev in vprašanje brezposelnosti, se glasi:

»Nov bič grozi, zadel je že večino ovčic, ki so nam bile zaupane, in zadel je še bolj hudo najnežnejši in najbolj ljubljeni del, otroke, ponižne in manj premožne delavce in proletarce. Mislimo na hudo stisko in finančno krizo, ki pritiska na narode in povzroča v vseh državah neprestano in čedalje bolj grozečo brezposelnost. Tako vidimo, kako se množice poštenih in pridnih delavcev, ki ne želijo nič drugega, kakor da bi častno in v potu svojega obraza zaslužili vsakdanji kruh, za katerega po božjem ukazu vsak dan prosimo Boga, silijo k brezdelju in potem spravijo v strašno bedo s svojimi družinami vred. Njihovi vzdihli ganejo naše očetovsko srce in nas navajajo, da z isto nežnostjo in z istim sočustvovanjem ponovimo besedo, ki je šla iz preljubljenega srca božjega namestnika nad lačno množico: Miserior super turbam! (Marc. VIII, 2). Toda naše sočustvovanje velja predvsem neizmerni množici otrok, najne-dolžnejšim žrtvam teh žalostnih razmer, ki prosi-ajo kruha, ko ni nikogar, ki bi jim ga lomil (Ier. Thren. IV, 4), in ki v črni bedi vidijo, kako izginja veselje in nasmeh, ki ga njihova priprosta duša podzavestno išče okoli sebe.

Križarska vojna dobrodelnosti

In zdaj se približuje zima in z njo cela vrsta odgovodi in trpljenja, ki jih prinaša s seboj zimski čas, posebno nežni deci. Obstoji strah, da se bo v tem času poglobila rana brezposelnosti, ki smo jo zgoraj obžalovali; ako ne bodo odpomogli stiski že tako ubogih družin in njihovih zapuščenih otrok, bodo — Bog tega ne daj! — poglane v obup.

Na vse to misli s strahom naše očetovsko srce in, kakor so že storili ob takšnih prilikah naši predniki in v poslednjem času naš neposredni prednik Benedikt XV., dvigamo svoj glas in naslavljamo svoj poziv na vse, ki so navdani s krščansko vero in ljubeznijo: poziv na nekakšno križarsko vojno dobrodelnosti in pomoči. Ta bo obvarovala lakote telesa in bo obenem prinesla tolažbo in pomoči dušam, v katerih bo vzbudila veselo upanje in iz njih pregnala žalostne misli, ki jih navadno vlija v dušo beda. Pogasila bo ogenj sovraštva in strasti, ki loči, ter vzbudila plamen ljubezni in sloge ter tesno in plemenito vez miru ter individualnega in socialnega prospeha.

Gre torej za križarsko vojsko usmiljenosti in ljubezni in brezdvomno tudi žrtvovanja, na katero opozarjamo vse kot sinove istega Očeta, člane iste velike družine, ki je božja družina, kateri so torej vsi kot bratje te družine deležni prospeha in veselja prav tako kakor neprijetnosti in bolečine, ki zadenejo naše brate.

Ljubi svojega bližnjega!

Na to križarsko vojno opozarjamo vse kakor na sveto dolžnost in dolžnost, ki jo vsebuje nauk, lasten evangelijskim zapovedim, in ki ga je Jezus proglasil kot svojo prvo in najvišjo zapoved svojih zapovedi, še več, kot zaključek in sintezo vseh drugih, nauk ljubezni in usmiljenosti (caritas), ki ga je tako poudarjal v slični zadevi, in to ponovno, v dneh neusmiljenega sovraštva in vojne, naš priljubljeni prednik.

Zdaj mi toliko bolj kažemo na ta sladek nauk ne samo kot na najvišjo dolžnost, ki jo vsebuje krščanska postava, ampak tudi kot najvišje in najidealnejše dejanje, ki se more priporočiti posebno plemenitim in v smislu krščanske plemenitosti in popolnosti najbolj odprtim dušam.

Oboroževanje vzrok gospodarske krize

Mislimo, da ni potrebno, da dolgo z besedami insistiramo na tem; takoj je jasno, da se bo

samo tej plemenitosti srce, samo ti gorečnosti krščanskih duš z njihovim svetim poletom vdanosti in požrtvovalnosti za blaginjo svojih bratov, predvsem najbolj usmiljenosti vrednih in potrebnih, kakor je množica nedolžnih otrok, posrečilo, premagati s pomočjo soglasne sloge najhujše težave sedanjega časa. In ker je brezmejno oboroževanje kot učinek tekmovalnosti narodov na eni strani, na drugi kot vzrok velikih stroškov, ki so bili odtegnjeni javni blaginji, ne kot zadnji koeficient krivo izredne gospodarske krize, moramo obnoviti pametno svarilo našega prednika (Poziv »dés les débuts« 1. avgusta 1917) in naše (nagovor 24. decembra 1930 L. Aut. Z velikim veseljem 7. aprila 1922) — boli nas, da niso tega svarila poslušali! — ter pozivamo vas vse, častiti bratje, da se z vsemi sredstvi, ki jih imate na razpolago, z besedo in tiskom, potrudite, da razsvetlite duhove in odprete srca v smislu najbolj gotovih naukov prave pameti, še bolj pa krščanske postave.

Prihajajo nam na misel, da bi postali vi središče usmiljenosti in plemenitosti svojih vernikov in obenem, da bi se pri vas osnovala postajališča za razdeljevanje darov. Če bi se pa v kateri školi pokazalo uместno, da se podredite svojim metropolitom ali kaki drugi dobrodelni ustanovi, ki se je izkazala in v katero zaupate, nimamo nič proti temu.

Pozvali smo vas že, da uporabite vsa razpoložljiva sredstva, molitev, propovedovanje in tisk; toda prvi hočemo nasloviti tudi na naše vernike prošnje in jih v duhu Kristusovem prositi, naj se s plemenito radodarnostjo odzovejo vašemu vabilu s tem, da izvršijo, kar jim boste naročili, ko jih boste seznanili s tem našim apostolskim pismom.

Daj nam danes naš vsakdanji kruh!

Ker vsi človeški napori ne zadostujejo name-nu brez božje pomoči, dvigamo vroče prošnje k Dajavcu vsega dobrega, naj bi skrajšal te čase zmešnjav, in tudi v imenu bratov, ki trpijo, ponavljamo bolj gorečo prošnjo kakor sedaj, molitev, ki nas jo je učil sam Jezus: Daj nam danes naš vsakdanji kruh!

Vsi naj se v svojo vzpodbudo in tolažbo spominjajo, da bo božji Rešenik smatral za njemu storjeno to, kar bomo storili za svoje uboge (Matt. XXV, 40) in da pomeni v smislu drugih njegovih tolažilnih besed skrbeti za otroke iz ljubezni do Njega — skrbeti za njegovo osebo samo (Matt. XVIII, 5).

Praznik, ki ga danes obhaja Cerkev, nas kakor k zaključku naših pozivov končno spominja na ganljive besede Jezusa, ki je, kakor pravi sv. Janez Krizostom, postavil nepremagljive zidove v varstvo otroških duš, ter nato dodal: Glejte, da ne boste zasramovali nikogar izmed teh malih, kajti povem vam, da njihovi angeli vidijo vselej obličje mojega Očeta, ki je v nebesih (Mat. XVIII, 10).

Tridnevnece za mir

In ti angeli bodo v nebesih prinesli pred Gospoda čine dobrodelnosti, ki jih bodo izvršila plemenita srca napram otrokom, in oni bodo prešli za vse tiste, ki si bodo vzeli k srcu tako sveto stvar, obilen blagoslov. Ker se poleg tega približuje vsakoletni praznik Jezusa Kristusa Kralja, čigar kraljestvo in mir smo si želeli že splošno svojega pontifikata, se nam zdi zelo uместno, da se kot pri-prava na ta praznik opravijo v župnijskih cerkvah slovesne tridnevnece, da izprosimo od Boga misel miru in njegove darove. V nadi na te podelujemo vam, častiti bratje, in vsem tistim, ki se bodo odzvali našemu očetovskemu pozivu, apostolski blagoslov.

2. oktobra 1931, praznik Angelov varhov.

Pomagajmo si sami!

V težkih trenutkih življenja, ko nas od strani tepejo udarci, je treba predvsem imeti vero v samega sebe. Treba se je ustaviti in upreti, ne pa bežati in misliti najprej na tujo pomoč. Ni od nas odvisno, ali bomo dobili tujo pomoč ali ne in ali bo prišla o pravem času, ampak z našo voljo in požrtvovalnostjo se lahko dvignemo v vsej svoji veličini, napnemo vse svoje sile, in se trdno odločimo, da bomo vztrajali v nevarnostih, ki nam prete. Če se branimo pred nesrečo, znesemo naprej nase in na svojo moč, se nam vzbudita samozavest in pogum ter bomo vedno boljše opravili, kakor pa če preplašeno zbežimo z bojišč in pričakujemo tuje pomoči.

Po tem starem in preizkušenem življenjskem pravilu se moramo ravnati tudi zdaj. Naše gospodarske in finančne razmere so se nekoliko omajale. Prišle so razne težave, ki so se pojavile po vsej Evropi in celo v Ameriki. Tem težavam se moramo upreti in sicer zlasti tako, da zbiramo svoje lastne moči in vzbujamo samozavest. Ena sama velika misel nas mora prevzemati: ne vdajmo se! Prepripi smo že večje težave, toda premagali smo jih vedno, kadar smo napeli in zbrali vse svoje narodne sile.

Danes, ko se je nekakšna kolektivna blaznost strahu polastila slabotnejših delov našega naroda, morajo stopiti na plan vse naše narodne organizacije, da se aktivno borijo zoper razburjenost in paniko, ki se razširja v naših vrstah. Kje ste, Sokoli, Narodna odbrana, Jadranska straža, vi humanitarna in patriotična društva, moška kakor ženska! Sklicujemo se je in konference ter navajajte vse svoje člane, da dvignejo svoj glas za pomirjenje tistih, ki so se preplašili. Zakličite vsem okoli vas, ki nas preplašeno vprašujejo, kako bomo vzdurili krizo: da se boj ne bje s svetlim orožjem, ampak z junaškim srcem!

Zato hranite in bodrite srca! nismo še propadli, od propasti smo še daleč, toda biti moramo hrabri, verovati moramo v samega sebe, v svoj narod, v svojo domovino. Ne zapuščajmo jih, ne izdajmo svoje zastave: ne bežimo od naše valute, od naših državnih papirjev, od naših denarnih zavodov! Kam pa naj bežimo! V tujino? Ali je tam morda bolje? Ali bomo mogli rešiti samega sebe, če prestrašeno pričenemo rušiti vse tisto, kar je naša skupna trdnjava.

Evo predlog, kako naj začnemo zbirati naše vrste: vsa naša nacionalna društva, korporacije, občine, učitelji, duhovniki, javni de-

lavci naj začnejo s propagando, da kupi vsakdo kdor le zamore, te dni vsaj po en državni vrednostni papir. Sokolska, športna, pevška društva, šole, cerkve, bolnice, čitalnice in druga udruženja naj kupijo po eno obveznico vojne skode, ki se prodaja zdaj po 300 Din, toda je zelo verjetno, da bo kaj kmalu poskočila na svoj normalni tečaj 400 do 450 Din, obveznico 7% notranjega posojila, obveznico 7 in 8% dolar-skih emisij ali delnico Narodne banke. Vsi ti papirji se prodajajo danes pod svojo pravo ceno in kdor jih zdaj kupuje, napravi dobro kupčijo. Poleg tega, in to je najvažnejše, se bo na naših borzah vrnilo zaupanje v te pa-pirje, ker se bo videlo, da je ves narod vzletel na papirje za svojo nacionalno dragocenost, jih objel s svojim zaupanjem in obdal s svojo ljubeznijo.

Pri tem torej niso potrebne nobene žrtve, niti veliki zneski. Ni društva niti udruženja, ki bi ne moglo žrtvovati v ta namen vsaj 300—400 Din. Če ni v blaginji toliko denarja, naj člani odbora na prvi seji zberejo med seboj nekoliko teh dinarjev. Vsako udruženje naj najintenzivnejše stremi za tem, da bo vsak član daroval v ta namen kakšen stotak, ter z nakupom državnega papirja hkrati znatno moralno koristil svojemu narodu.

Da bi pospešila to akcijo, daje Poštna hranilnica našemu občinstvu svoje usluge popolnoma brezplačno na razpolago. Da se onemogoči dragi posredovalci in razne sleparije, naj vsakdo, ki želi kupiti kakšno državno obveznico, pošlje denar Poštni hranilnici preko svoje najbližje pošte (s položnico 127 S, ki se dobi na vsaki pošti; na zadnjo stran naj napiše, zakaj denar pošilja. Položnico naj naslovi na čekovni račun št. 50.011). Poštna hranilnica bo vsa ta naročila zbirala in izvršila nakup še isti dan na borzi. Prav ta dan bo poslala vsakemu naročniku kupljene obveznice po izvr-nem borznem tečaju, ne da bi si zaračunala kakršnokoli provizijo ali takso. (Poštna hranilnica je državni zavod, in bo to delo izvršila ne zaradi zasluzka, temveč radi splošne koristi). Prav tako bo dajala brezplačno tudi vsa potrebna obvestila in navodila, ki bi jih kdo od nje zahteval.

Tako se bo lahko izvedla velika akcija z dalekosežnimi posledicami za naš javni kredit

Japonci se za Društvo narodov absolutno nič ne zmenijo

Moskva, 5. okt. »Kraenaja zvezda«, oficijelni organ Rdeče armade, poroča o dogodkih na Daljnem vzhodu. Pravi, da se Japonci glede južne Mandžurije vobče ne mislijo pogajati z guvernerjem in generalom Čansolonom, ki predstavlja ondi centralno kitajsko vladu. *Polem ko se je z njihovo pomočjo ustolila neodvisna mandžurska vlada njm prijaznega Jvancinkaja, smatrajo le tega za kompetentnega v mandžurskih zadevah.*

Obenem Japonci intrigirajo pri neodvisni južnokitajski vladi v Kantonu, da bi šef nacionalne vlade v Kantonu, Čankajšek, odstopil, kakor to odnekaj želijo, pa da bi prišel na čelo nankinške vlade mož, ki je njim pogodu. Japonska politika je spravila pred leti v Mandžuriji s pota tudi Čansolanova očeta, Čansolina, ki je bil zavratno umorjen, ravno ko se je bil od japonskih vplivov osamosvojil.

Japonska izrablja sedanjo zaposlenost se. er. noameriške Unije, ki se zaradi svoje finančne krize ne more pečati z mandžurskim vprašanjem, kakor tudi miroljubnost sovjetske Unije, ki bi se ra. da izognila vsakemu nevarnemu konfliktu na Daljnem vzhodu. *Homatije v Aziji bi namreč ne pre. kinile in strmoglavile samo narpnerna dela na uredništvu pjalitike ter povzročile hudo finm. no krizo, ki se v Rusiji že zdaj čuti, ampak bi so.*

vjetsko Unijo tudi v političnem oziru vrgle v po. polno negotovost. Treba je priznati, da je lokava japonska diplomacija trenutek za udarec v Man. džuriji jako dobro izbrala.

Krasnaja zvezda trdi, da zadeva kapitana Nakamure nikakor še ni pojasnjena. Japonci trdi. jo, da so tega japonskega častnika v Mandžuriji umorili kitajski vojaki, fakt pa je, da dosedaj truplo še ni najdeno in se sploh niso našli nobeni sle. dovi za njim niti o kakem umoru sploh. Ni izklju. čeno, da se Nakamura sploh ni nišesar zgodilo in da je cela zadeva izmišljena, da se je našel povod za konflikt. Sicer pa je treba vprašati, kaj je Na. kamura iskal v Mandžuriji oziroma v Mongoliji, za katero je imel izstavljen potni list?

Vesti, da obstaja med Sovjeti in Tokijem za. radi delitve Mandžurije tajen sporazum, so ne. resnične, če smemo verjeti »Krasni zvezdi«. Res je le, da se Rusija zelo prizadeva, da bi se konflikt zaradi Mandžurije mirno rešil in da so sovjetski diplomati zelo jeze na Društvo narodov, ki je do. kazalo, da ali nima nobeno avtoriteto ali pa da Jo. ponsko na lihem podpira. Japonsko vrhovno po. veljstvo se za resolucije Društva narodov absolutno nič ne zmeni in ni niti enega vojaka umaknilo; tu. di ni ustavilo bojev, ampak pokajo v Mandžuriji puške dalje. Nadaljnji razvoj dogodkov Rusijo zelo skrbi, kljub temu, da je japonski poslanik v Mo. skvi, baron Hiroto, dal Litvinovu ponovno zagoto. vilo, da »japonske čete, ki vzdržujejo v terenu južnomandžurske železnice red, nikakor ne bodo prekoračile svojih določenih rajonov.«

Peking, 5. oktobra. AA. Japonske čete so za. sedle pokrajino Nušuang.

Jorgi bo sledil nov diktator?

Bukarešt, 5. okt. 1. Po najnovejših vesteh se je politični položaj v Romuniji zelo zresnil. Vlado profesorja Jorge čaka zelo hudi časi. Svojo vladu je Jorge sestavil iz političnih osebnosti, ki nimajo nobene zaslombe v strankah. Res je sicer, da so liberalci v svojem pohlepu po vladanju in proti svo. jim načelom upognili kolena in podpirali neparla. mentarno in protiparlamentarno vladu Jorge, toda čim hujši postaja gospodarski položaj, tem težja postaja naloga, uravnovesiti državne dohodke z iz. datki, tem bolj se liberalna stranka in vsi pristaši profesorja Jorge odmakajo in prehajajo v vedno bolj obutno opozicijo. Finančni minister Argetoianu je predložil zakon o žitnem in alkoholnem monopolu, ki je izval vihar nezadovoljstva po vsej deželi. Na. dalje hoče reducirati državne izdatke za celo čet. rtino. Stednja naj bi se izvršila v postavkah za so. cialno skrbstvo in za prosveto. Tudi v tem pogledu

vstaja ostra opozicija med narodom. Značilno za se. danje razmere v Romuniji je pa, da kljub ostali kampanji proti vladi, ki jo vodijo liberalci in kmečka stranka, niti eni niti drugi ne kažejo velika volje, da bi strmoglavili vladu, ker ne marajo pre. vzeti za Jorge katastrofalno zapuščeno. Zaranisti so včeraj priredili po vsej deželi velike manifestacije proti liberalcem radi njihovega sodelovanja na vla. di. Profesor Jorge še upa pridobi na času in mo. gel skleniti posojilo v Franciji, katerega tako željno pričakuje, toda politiki trdijo, da mu voda sega že zelo visoko in da se Romunija približuje s hitrimi koraki novemu položaju, ki bo našel izhod ali v osebni diktaturi finančnega ministra Argetoianu ali pa v novih volitvah v državni zbor, volitvah, ki bodo nosile pečat socialnega nezadovoljstva.

Lloyd George odloča

London, 5. okt. tg. Angleška javnost je bila danes presenečena s tem, da se je MacDonald z avto. mobilom odpeljal k Lloyd Georgeu na njegovo po. sestvo. Zdi se, da je to jasen dokaz, da hoče Mac. Donald vse poskusiti, da prepreči, da bi moral kot sef fakično konservativne vlade apelirati na vo. live. Kaj sta se državnika razgovarjala, še ni zna. no. Takoj po povratku pa se je pri MacDonaldu zglasil kraljevi prvi privatni tajnik, iz česar se sklepa, da je pripisovati monarhovi iniciativi, s ka. tero skuša MacDonald z osebno intervencijo pri Lloyd Georgeu zopet obnoviti narodno enotno fron. to. S tem je postala latentna vladna kriza še bolj zamolana, in ker odpotuje tudi lord Reading v Pa. riz, kjer ostane več dni, je smatrali, da v kabinetu samem še ni prišlo do nobene odločitve.

Padec kurzov v Londonu

London, 5. oktobra tg. Ob slabotnih kurzov funta se je otvorila današnja londonska borza slabo in brez veselja za kupčije. Mnogi so dolžili ne. ugodni nemški finančni položaj, da je kriv ponovne slabosti funtovega kurza. Slab položaj se je po. kazal posebno na trgu angleških vrednostnih pa. pirjev, kjer so kurzi znatno padli. Na trgu medna. rodnih posojil so bile francoske vrednosti posebno čvrste, nemške pa oslabiljene. Dawesovo in You. govovo posojilo sta padli vsako za 1 in pol točke ter sta notirali 57 odnosno 40. Na deviznem trgu je bil funt ponovno slab, posebno proti dolarju in fran. coskemu franku.

Avstrijske železnice se podražijo

Dunaj, 5. okt. tg. Avstrijske železnice bodo s 15. oktobrom znatno povišale tarife. V brzovlakih se zvišajo vse osebne tarife v vseh razredih za 20 odstotkov, v osebnih pa za prvi in tretji razred za 20%, za drugi razred pa za 6%.

Otvoritev II. atenske olimpiade

Obisk turških državnikov

Atene, 5. oktobra. AA. Včeraj so bile otvor. jene lahkoatleške tekme druge balkanske olimpi. jade. Otvoritvi je prisostvovalo nad 60.000 ljudi. Po zaprisegi atletov je predsednik grške vlade Ve. nizelos imel otvoritveni govor. Prve tekme so bile v hudem naliivu.

Tekem se bodo udeležili lahkoatleti iz Grčije, Bolgarske, Jugoslavije, Turčije in Romunije.

Atene, 5. okt. tg. Z nepopisnim navdušenjem je množica več kot 70.000 ljudi sprejela v stadionu turškega zunanega ministra izmet paško, ko je prišel v spremstvu Venizelosa k lahkoatletskim bojem balkanske mladine. Prisotni Turki so bili ganjeni do solz, ko so videli veselje grške množ. ice, da so končno obnovljeni med Grčijo in Turčijo mirni odnošaji. Več kot 50 letal je krožilo nad stadionom. Množica pa je vztrajala kljub deževju. Po megafonu je Venizelos pozdravil balkansko mla. dino, posebno turško, ki je prišla v Atene v zna. menju prijateljstva med balkanskimi narodi.

V metanju žoge je bil prvi Romun Fritz s 14.16 m, drugi je bil Jugoslovnan Narantič s 14.2 m, tretji Grk Zivas s 13.16 m.

Dr. Milorad Nedeljković, gener. direktor Poštne hranilnice.

Preokret v nemški krizi

Berlin, 5. okt. tg. Kabinet je v zadnjem tren. utku spremenil svoj načrt o publikaciji nove za. silne naredbe in o sestanku državnega sveta. Za. jutri določena seja državnega sveta, na kateri je hotel imeti državni kanceler velik političen govor o zim. skem programu, je bila odpovedana. Sestali se bodo samo ministrski predsedniki posameznih dežel k zaupni konferenci.

Avstrijsko-jugoslov. zbornica

Dunaj, 5. okt. tg. V prostorih jugoslovanskega poslaništva na Dunaju je bila danes ustanovna seja avstrijsko-jugoslovanske trgovske zbornice. Za. častna predsednika zbornice sta bila imenovana oba trgovska ministra Kumanudi in Heini. Predsed. nik zbornice je princ Edvard Liechtenstein, pod. predsednika pa sta generalna ravnatelja Stierling iz Avstrije in Hartmann iz Subotice.

Konec tržaškega brodarstva

Rim, 5. okt. ž. V Milanu je direkcija Banca Commerciale Italiana podpisala pogodbo s predstavi. nikli Navigazione Italiana Generale, Lloyd Sabaudu in Cosulichu, po kateri se te tri največje ita. lijsanske paroplovne družbe fuzionirajo. Istotako se bodo združile tudi tri manjše paroplovne družbe Sigmara, Alicinia in Lloyd Triestino. Iz teh treh družb bo ustanovljena nova paroplovna družba Lloyd Orientale, katerega ravateljstvo bo v Rimu, podružnice pa bodo v Genovi, Trstu in Ne. aplju. Italijanski listi pišejo, da bodo tudi druge paroplovne družbe, ki dobivajo državno subvencijo, sklenile fuzijo.

Newyork, 5. okt. tg. Znani senator Dwight Mor. row je nenadoma umrl za kapjo.

Naši atleti

Atene, 5. okt. AA. Ves grški tisk priznava ve. like uspehe jugoslovanskih lahkoatletov. Edino jugo. slovanski atleti, pišejo listi, so kos helenskim. Mi. nul je čas, ko so se Grki borili za točke, kajti zdaj se bo treba borili za zmago.

Poizkus samoumora

Včeraj pozno popoldne se je na Kongres. nem trgu ustavil reševalni avto pred hišo št. 1. Tam se je namreč zastrupil brivski pomočnik P. V samoumorilnem namenu je izpil neko stru. peno tekočino. Strup je bil tako močan, da je mladenič padel v nezavest in so ga napadali krči. Reševalni avto ga je prepeljal v bolniš. nico. Stanje mladeniča je zelo resno. Vzrok samoumora je najbrže brezposelnost, ker je bil mladenič že nekaj tednov brez dela.

Pravniški kongres v Skoplju

Skoplje, 8. oktobra.

V soboto 3. oktobra so prispeli prvi udeleženci pravnškega kongresa v Skoplje. Slovenskim pravnikom, ki so se odpeljali iz Ljubljane v petek, dne 2. oktobra, so se v Zagrebu pridružili hrvatski tovariši pod vodstvom bivšega bana g. dr. Siloviča. V Belgradu so pa obojne počakali srbski kolegi. Opolnoči je poseben vlak odpeljal iz Belgrada proti Skoplju. Vožnja je bila udobna, ker je železniška uprava nudila pravnikom kar največ ugodnosti.

V soboto dopoldne ob 11 so pravniški prispeli v Kumanovo. Tam so jih sprejeli in pozdravili tamniški juristi z okrajnim načelnikom. S kolodvoza so vojaški avtomobili, ki jih je dala na razpolago komanda 22. pešpolka, odpeljali udeležence na planoto nad Kumanovim. S te točke so imeli lep razgled na mesto in okolico, kjer so se vršili 9., 10. in 11. oktobra 1912 odločilni boji med srbsko in tur-

ško vojsko, ki so končali s sijajno zmago srbskih čet. G. komandant je navzočim v polurnem predavanju nazorno opisal potek bojev, poudarjajoč njih pomen za uveljavitev velike Jugoslavije. G. polkovnik je za svoja zanimiva izvajanja prejel toplo zahvalo.

Pravniški so se nato zopet vrnili na kolodvor in se odpeljali proti Skoplju. Ko je okrog 14 vlak privozil v Skoplje, je na kolodvoru zaigrala vojaška godba dobrodošlico. G. mestni župan Djordje Ristić je toplo pozdravil goste. Za pozdrav sta se mu zahvalila g. prof. dr. Silović iz Zagreba in g. apelacijski sodnik dr. Sajovic iz Ljubljane. Godba je nato zaigrala državno himno, nakar so goste odpeljali v njihova stanovanja. Slovenske pravnike je pričakoval njihov rojak g. dr. Drušković, ki je advokat v Skoplju. V nedeljo 4. oktobra je slovesna otvoritev kongresa. O poteku bom še poročal. —k.

Nove vodiške orgle in cerkveni koncert

Vsak dan smo iskali po »Slovencu« poročila o naših veličastnih novih orglah in o koncertu, ki smo ga na ta dan ob njih poslušali. Ker ga noče biti, pa naj ga manj poklicano pero napisati poskusi.

Najvažnejšo nalogo je imel g. msgr. Premrl, ki je razlaganje s prižnice prevzemal na kor; in na čudno zanimiv način mu je to izpod prstov in piščali vnelo, kar nam je razlagalec (dr. Kimovec) skušal z besedo dopovedati. Kakšno bogastvo je v naših orglah nakopičeno! Glasovi mogočni, da kar pretresajo, da grme »kot sodnje trobente«, pa tudi tihe in nežne, ki se njih kot rahli dihi nežni šelest komaj zaznava. Zdalj pojo, kakor da gode velik zbor najčistejših goli, pa se zopet oglaš, kakor da nas godba s trobili v slovesni cerkveni koračnici v cerkev vodi, pa je zopet kakor kos iz njih živo zažrgolelo in kot vase pogreznjena tožba zajokalo. In še tiste nalašč napake narejene in zmešane skup znesene piščali smo samo zase slišali, tisti »poperi«, ki sam ni, da bi ga človek le poduhal, kaj še le užival, ki pa marsikake jed brez njega ni nič prava, tisto »papriko«, ki je same nobena usta ne prenese, ki pa jedi tako okusne in dražljive napravi. Pa smo jih tudi slišali, ko so jih drugim piščalim pridelali, kakšno moč in lepoto so dale orglam, kakšen blišč in sijaj se po njih razlile! Čudili smo se ogromnemu basu in njega gromkemu glasu, da so se tla kar skoro majala pod nogami. Še bolj smo pa občudovali tisto vrsto piščali, ki ji je ime »Človeški glas«. Ko so zapele, se je vsa cerkev zgenila, glave so se zamajale in ta in oni je mislil pa tudi vprašal: »Katera imenitna pevka je pa zdaj začela?« In ko je mojster Premrl koj nato zaigral na te piščali večglasno, je marsikoga premotilo, da je menil, da sliši peti pevski zbor z moškimi in ženskimi glasovi. Ta »Človeški glas« je skrit v zgornjih, malih orglah za vetrnicami, ki se odpirajo in zapirajo, tako da kakor pravi človeški glas lahko narašča in poleja; in še tako valovito plava in se pozibuje kakor tako lepo znajo dobri in učeni pevci. Toliko da ne govor, drugače bi ga pa marsikakšen pevec lahko zavidal in še bolj pevka, ki ji zlasti v višini trda prede.

Naše orgle so velike; 23 registrov (spremenov) imajo. Ne čudite se! Danes vsi župljani vemo, kaj črna beseda register pomeni; register pomeni vrsto piščali za vsako tipko najmanj po eno. Velika mikstura (mešanica) v naših orglah jih ima pa kar po šest na eno tipko. Kornet (tudi neke vrste zmešane piščali) po tri in mala mikstura tudi po tri. Vseh piščali je v naših orglah 1971 iz najrazličnejše tvarine: iz lesa, kositra, cinka, bakra, medu.

Kdor je kdaj videl našo novo cerkev, ki smo jo sezidali po potresu (staro nam je potres razdelal, se bo brž spomnil, da ima dva kora; zgornji je manjši, pod zvonikom, pa še vedno prostoren; spodnji večji je kakor v dvoranah ali gledališčih balkon ali galerija daleč naprej v cerkev potegnjen. Orgle stoje na obeh korih. Večje, glavne stoje na prostornem spodnjem koru, manjše na zgornjem. Spodnje kažejo spredaj mogočno vrsto srebrnih piščali, zgornje so zadelane z lesenimi vetrnicami, ki pa se ne vrste vodoravno, kakor pri oknih, ampak navpično, tako da je spodnji zatif vsake deske zatknjen v tla ograje zgornjega kora, zgornji zatif pa v lok, ki se pne med zgornjim korom in cerkvenim prostorom. Tako imajo naše orgle tudi v zunanosti posebnost, kakor je na svetu več ni. Čudno je pri vsem tem le to, da je ta oboj zgornjih orgel — temno zeleno pobarvan; levi rob vsake

deske, ki se odpira v cerkev, je okrašen z ozko zlato letvino in še po dve zlati piki sta na vsako vetrnico kanili. Kakor da so se utrile s širokega zlatega zunanjega kroga, ki ves ta vetrniški paž oklepa, in se na vetrnice ujele — čudno, prosim, da je ta leseni, zeleni, z zlato rahlo pokropljeni oboj za oko najlepši del orgel. Umetniki so pa res tiči! Tega opaža smo se najbolj bali, na je pa najlepši!

Pri koncertu smo pač pred vsem pazili na orgle. Saj ni, da bi pravil, kaj sta nam mojstra msgr. Premrl in prof. Tome pokazala. Nimamo dovolj spretnih besede za to. Kako je včasih vse mrgolelo, kakor da so orgle živo mravljišče, ki ga je kdo razdražil, pa toni begajo in se ne morejo umiriti, pa so zopet šle kot slovesna procesija trkat božjemu usmiljenju na vrata; in zopet so glasovi gostoleli in se kakor mali drobni angelci lovili pod visokim obokom. Zelo imenitno se je posebno tem, ki so v glasbi učeni, zdelo to, kar je prof. Tome svoja igral; na sporedu je pisano: preludij in fuga v E-duru. Zelo gibke prste ima, še bolj gibek pa um, da si je take reči izmisliti mogel.

Zbor je naučil in vodil naš gospod župnik Janc, ki je že ves čas kar je pri nas, tudi za organista in pevovodja. Dobro so peli. Lepo se je slišalo. Dopoldne pri maši — menijo nekateri — morebiti še lepše kakor popoldne. Vsekakor je zbor bil tudi kakor nov, ves poživljen in pomlajen s tem našim prelepim orgelskim glasom. Kar ni moči popisati, kako se orgle petju lepo podajajo, kako se s pevci zlijejo v eno. Pa jih vendar kar nič ne topé, ampak samo dvignejo, kakor lep, dragocen okvir slike še le pravo ceno da. Težko bi bilo reči, da si še katere orgle petja tako mehko ovijale, da bi petje tega ozadja tako jasno in čisto, z angeljskim glasom kar pozlačeno v ospredje stopalo. — Še dveh ljubljanskih pevcev ne pozabimo, gospoda Brandstetterja in Likoviča, ki sta se njiju izsolana glasova tako ponosno razlegala po naši cerkvi.

Poslušalcev so imele naše orgle in naši pevci te dni od vseh vetrov. Iz daljnjega Senčurja in še iz daljnjih Predoselj, iz Smladnika, Komende, Smartina, Sent Vida, Ljubljane in še od kod: pa so vsi tuji župljani, dasi imajo marsikje velike in izvrstne orgle, na vsa usta izjavljali: naše so lepe; mogočne, toda takih, kakor so vodiške, jih pa ni... Toliko, da se nam ne poročé: bahači! In da se bo vedelo: če malo pobahamo, tudi s čim bahati imamo.

Pa je res glas naših orgel neverjetno živ, svetel, vesel. Se kadar vse grmi, ni nič robatega, nič kričavega; ko je moč taka, da te kar zanaša, da kakor mogočno valovje plava in hrumi po cerkvi, je v vsej svoji orjaški sili glas prijeten, voljen, mehek, toliko da ne rečem, božajoč, da se ga človek kar ne more naslišati, ampak bi le venomer poslušal in poslušal. — Zdalj pa dovolji! Kdor hoče več vedeti, naj pride gledat in poslušat, pa bo videl, da se Vodičani z mojstrom Jenkom vred s tem dragocenim delom po pravici postavljamo.

*Načrt za našo omaro je narisal vseučiliški profesor I. Vurnik. Sicer pa to pot nismo tega prvič doživeli. Še pred vojsko je n. pr. Kočevar Ruppe naslikal za Bled več razglednic. Ali mislite, da je bil Windischgrätzov grad najlepši? Kaj šel! Razgleda bajta za jezerom, ki bi človek pomišljal, ali bi jo zastoj vzlet ali pustil.

Motociklistična nesreča

zaradi nerodnega kolesarja

Domžale, 5. oktobra.

Pekarski pomočnik Fran Orehek pri mojstru Blatniku v Domžalah se je vozil v nedeljo popoldne s svojim motorjem na izlet proti lhanu. Nedaleč od gostilne zpri Meganuc se je vozila pred njim na kolesu 17 letna delavka Helena Lenček iz Preloga pri lhanu. Njima nasproti je vozil nek kolesar nepravilno po cesti. Videč, da kolesar vozi sem in tja in slučajno nesrečo je stopila Lenčkova s kolesa in se umaknila na travnik. Kolesarska neroda se je motociklistu v toliko približal, da ga je motocikelj zadel ob pedal, kolesar je zletel na tla, motociklist pa je zgubil vodstvo nad motorjem, zavozil s ceste ter se zaletel v Lenčkovo, ki je stala na travniku. Orehek se je preuknil ter obležal nezavesten na tleh. Potolkel si je na obrazu, omajal zobe in dobil tudi notranje poškodbe. Lenčkova pa je pri karambolu dobila 15 cm zevajočo rano na bedru. Nezvestnega Orehka so prepeljali z avtom na njegov dom, obenem poklicali zdravnika dr. Kremžarja, ki je nudi ponosrečnik prvo pomoč ter odredil prevoz v ljubljansko bolnišnico. Orehek se zdravi doma.

4letni Martinek se je opek do smrti

St. Jernej, 4. oktobra.

Zena Martina Z. iz Stare vasi je zvečer pripravila svojemu možu škatle tople vode, da bi si umil noge. Posodo je postavila poleg postelje, na kateri je ležal štiriletni sinček Martinek. Naenkrat pa se je otrok obrnil, padel s postelje in naravnost v škatlo. Vsi so skočili in ga rešili iz vroče kopeli, a žal, posledice so bile prehude. Opek se je hudo na levi roki, kjer se mu je drugi dan olupila koža. In deloma na levi strani prsi, vendar tu le v bolj mili obliki. Kljub težki ranitvi in poškodbam pa ni otrok čutil prav nikakih bolečin, le želelo ga je močno, da je venomer pil vodo in si z njo tešil neznoeno žej.

Drugi dan so ga spravili v novomeško bolnišnico, kjer pa mu, žal, niso mogli več ohraniti življenja. Nemirno telo mladega Tička je že bilo zapisano smrti in je dušica vsa radostna in vesela pohitela iz njeza med nebeške krilate.

En dan iz življenja Špelice

1. Jutranja toaleta

Brez skrbi in vedra vsa iz postelje se kar ne gane, ob sedmih še le Špelica vesela, urnih nog ti vstane. „Veliko pranje“ njej nič ni mar, kar drugim živcem je na kvar.

Ta doba je že davno minula, ko je zadajalo veliko pranje gospodinji toliko preglavic. Danes razun gospodinje nihče ne ve v hiši, da je danes dan velikega pranja. A tudi gospodnji se nič ne mudi in vstane še le ob običajni uri — seveda samo ondi — kjer se uporablja za pranje poznano in izvrstno

ALBUS MILO

Velika tihotapska afera

1000 metrov svile zaplenjenih. — Tihotapstvo na račun mariborskega trgovca.

Št. Ilj v Slov. goricah, 4. oktobra.

V obsejnim Št. Ilju so razne tihotapeke afere sicer nekaj vsakdanjega toda v soboto, dne 3. t. m. odkrita pa le vzbujajo splošno pozornost. Pozno v noči so napravili obsejni varnostni organi izredno dober lov. Na državni cesti se je pripeljal na kolesu mlad moški noseč na hrbtu čisto natrpan nahrbtnik. Dasi je pribrel brez luči in neslišno, ga je ostro oko čuječega stražnika vendarle opazilo. Ustavil ga je ter odvedel na stražnico, kjer se je pri preiskavi vsebina nahrbtnika na začetku vseh izkazala za čisto svilo. Tako v škrpice spravljene tihotapece je postal takoj zgovoren ter priznal še več, kakor so stražniki pričakovali. Povedal je, da sta se pred njim pripeljala čez mejo ravnotako na kolesih dva tovariša, ki sta tudi nosila svilo. Obema pa se je v temi očitno prehod posrečil, ker je zajeti tihotapec bil zadnji. Poleg svile pa so vsi trije pretihotapili tudi kolesa, katera so si kupili v Avstriji — čisto nova.

Tihotapec je izdal tudi imeni svojih tovarišev, ki stanujeta na Koških pri Mariboru ter sta z njim vred zaposlena v neki opekarni. Na-

slednjega dne v zgodnjih jutranjih urah so napravili finančni stražniki skupno z orožniki lov na oba tihotapece ter ju zalotili nič hudega sluteča doma. Tudi bale s svilo so našli ter zaplenili. Skupno so vsi trije tihotapci prenesli čez mejo čez 1000 metrov najfinejše svile, koje vrednost iznaša najmanj 70.000 Din. Prvotno se je mislilo, da izvirajo stvari iz kakega vloma v Avstriji, ker je izključeno, da bi navaden delavec lahko toliko riskiral za nakup svile, toda tozadevne informacije pri avstrijskih oblasteh so bile negativne.

Tihotapci, katere so že oddali v zapore sodišča, so priznali, da so tihotapili svilo na račun nekega mariborskega trgovca, toda imena nočejo izdati, pa če jih pri priči ubijejo, kakor so sami rekli. Dokaz, da so tihotapili na tuj račun je tudi dobra volja, katero so aretiranci kazali pri zasliševanju ter se je eden celo hvalil, da je mednarodni tihotapec, katerega poznajo že po vseh državah. Preiskava bo spravila na dan morda še senzacionalne stvari, ker se tihotapstvo najbrže že dalje časa vrši. — V soboto so napravili obsejni organi še drug dober lov. Zaplenili so na meji dve-ma tihotapecema nič manj kot 33 kg saharina. Tihotapecema se je posrečilo pobegeti, dragocen tovor sta pa morala pustiti.

Edo Grom slavi 25 letnico

Maribor, 3. oktobra.

25 let oderskega snovanja in delovanja. Jubilej v drugih poklicih precej pogost, pri igralcu redka stvar. Se prav posebej pri gledališkem igralcu. Grom se je pojavil na slovenskem odru v času, ko je to oder pod Verovškovim in Borštnikovim mentorstvom še le nastajal. Precej idealizma in ko-

še danes. V Mariboru si je svoj sloves še pomnožil z nekaterimi stvaritvami. Med drugim naj navajamo: Nastopal je z velikim uspehom kot Hasanaga (Hasanaginica), Tezej v »Šnu kresne moči«, nadalje kot Marjan v »Desetem bratu«, kot Pilat v »Kristusovem trpljenju«, kot Herman v »Veroniki Desiniški«, kot Nande v »Rokovnjačih«, v lanskej sezoni kot Stillmondski župan in dr. Konj v Kraigherjevi »Na fronti sestre Zive«. Njegovo delovanje na mariborskem odru sega v odlične oderske oblikovalne kvalitete.

Najbolj pri srcu so mu klasične in salonske stvari. Njegov pojav ga usposablja tudi za podajanje robustnih aristokratskih figur ter postaja vse močnejši karakterni igralec. Vsaj pripoveduje že Rasberger neke o svojem tovarišu in prijatelju: »Grom in eleganca. Dva pojma, ki se združujeta v celoto. Kdor se spomni Groma, se spomni tudi njegove elegancije in kadar govori o eleganci, nehoti pomisliti na Groma. Kakšen v življenju, tak je tudi na odru«. Grom je tako univerzalen v oderskih veččinah, da se je izkazal v slučajih, ko bi skoraj tega ne bilo mogoče pričakovati (n. pr. sodnik v »Krogu s kredom«).

Slavljenec je že v svojih mladih letih z po-zrtvovalnostjo in vnuemo ustanavljal v novomeški okolici diletantske odre in je pozneje to svoje delovanje na odersko-organizatoričnem polju z uspehom nadaljeval. Tudi je veliko truda in brige posvečal mlajšim v dramatični šoli.

Ljubeznivi, kavalir, poštena slovenska duša in družaben. Skratka: Naš slovenski človek v najlepšem smislu besede. K jubileju mu želimo še obilo živahnega, uspešnega in priznanega delovanja na našem slovenskem odru in mu izrekamo v imenu vseh, ki vedo ceniti njegove sposobnosti in zasluge, najiskrenejše čestitke. Mariborčani se mu bodo oddolžili na najlepši način z obilnim posetom pri njegovi jubilejni slavnostni predstavi, ki se vrši v torek, dne 6. oktobra 1931.

Zopet požar v celjski okolici

Celje, 5. oktobra.

V nedeljo 4. t. m. zvečer so prestrašeni ljudje v Cretu morali zopet zapustiti svoje domove in hiteti na pomoč posestniku Stropniku v Cretu, kjer je živignil plamen iz njegovega velikega kozolca, ki je bil poln sena in je nudi požaru obilo materiala. Požarna bramba je bila okoli 9, zelo pozno obveščena o požaru tako, da je bil kozolec že ves v plamenu, ko so prišli na pogorišče. Pribitele so tudi požarne brambe iz Gaberja in Teharja. Ker v bližini ni bilo zadosti vode, so se morali zopet, kakor prejšnjo nedeljo pri Zupancu, zateči v Voglajno, ki je pa oddaljena 1 in pol km. Z ozirom na izredno oddaljenost so morali priljubiti na sreli poti postaviti eno brizgalko, ki je potem gonila vodo do druge brizgalko in ta šele je mogla stopiti neposredno v akcijo in pošiljati močne curke na goreči objekt.

Vesed takih težav in pa z ozirom na to, da je bil ogenj ob prihodu požarnih bramb že v polnem razmahu, so morali gasilci svoje delo v glavnem omejiti na rešitev sosednih objektov, goreči kozolec pa je zgorel akoro do tal.

Celotna škoda so cenili na 60.000 Din, ki je samo deloma krita z zavarovalnico. Ogenj pa je bil očitno podtaknjen in je požigalec baje že v rokah pravice. Gasilci so ostali na pogorišču do jutra.

Redukcije v Velenju

Boštanj, 4. oktobra.

Delavstvo v velenjskem rudniku preživlja že dalj časa težke dneve. Skoraj vsak drugi dan v tednu praznuje... Zaslužek je tako globoko pod ekvivalentnim minimumom, da ne zadošča niti samemu delavcu, kaj šele številni družini. Pred dnevi pa je prišlo na razglasno desko: 54 odpuštenih... Delavcev se polasta upravičen strah in obup. Kam? Zdalj na zimo? In akoraj ne morejo verjeti motivacijam, da je kriza.

Sleer pa splošno ni tako hudo. Saj je v zadnjem času zrastle okrog rudnika toliko razkošnih vil... Torej krize le ni, vsaj za vse je ni...

Katastrofa

med čebelicami

Medena letina

St. Jernej, 4. oktobra.

Letošnji medeni pridelek je zelo reven in so čebele komaj nabrale za svojo lastno zimsko prehrano. V poletju je bila suša, v jeseni — ob času sje — pa neugodno, hladno in megleno vreme, da cvetje ni medilo in čebele niso moge iz panjev. Neštete živalice pa, ki so v brezmejni marljivosti sledile nagonu nabiranja medu in so zapustile topla stanovanja, so poplačale to porednost s smrtjo.

Veselo so zletele venkaj na ajdo, na belo polje, pa je priplaval po nebu oblak, zakril sonce in hladne sence so pokrile širno zemljo. Pridne delavke pa je hlad prisilil, da so popadale na tla, telesno otrpale in se niso več dvignile. Na ta način so se panji zelo izpraznili in je sedaj v njih le malo medu in malo pridnih delavk, ki naj bi v prihodnji pomladi povečale skrb za svojo novo, mlado zarod.

Preostale čebele iščejo nadomestila za sladki med po vinogradih in sadovnjakih, kjer srkajo sladke sokove sadja. Toda eršeni, ki so se leto izredno razmnožili, jih napadajo in uničujejo. Z močnimi kleščami čeljusti jim pregrizejo opraje, posrkajo iz njihovih medenih želodčkov sladke sokove in ostale dele teles zavrežejo, ali pa poneso domov v gnezda. Tudi ose so se pojavile v velikih množinah in napadajo čebele, tako da vlada med temi kritimi hčerkami božje prirode večni in neizprojen boj za življenje.

Ljubljana

Poziv hišnim posestnikom

»Moj dom«, glasilo zveze hišnih posestnikov, prinaša oklic vsem hišnim gospodarjem, iz katerega povzemamo sledeče: »Dan na dan čitamo v tujajšnjih dnevnikih ostre napade na hišne posestnike, da odklanjajo v stanovanje vsako družino, če ima le par otrok. Nešteto pritožb beremo tudi radi pretiranih najemnin in velikih števil odgovorov. Ker ti napadi niso brez vsake podlage in nam je znano več slučajev, v katerih hišni lastniki brez-pogojno odklanjajo oddajo stanovanj najemnikom z otroci in prav tako tudi rade previsokih najemnin, smo primorani v interesu hišnih posestnikov tem potom na nje apelirati, da naj ne bodo ozkosrčni in naj sprejmejo v stanovanje tudi družine, če imajo tudi več otrok. Pri izbiri naj se prepričajo samo o tem, če otroci niso preveč razposajeni in če se najemniki ravnavajo po hišnem redu in v redu plačujejo najemnine.

V interesu hišnih posestnikov samih smo primorani priobčiti odločno svari, da v sedanjih težkih časih odpovedujejo stanovanja samo v najnujnejših slučajih, da v stanovanja sprejemajo tudi družine z otroci in da se nikakor ne zahteva za stanovanje kakor tudi za poslovne prostore previsokih, da ne rečemo pretiranih najemnin. Dandanes padajo vse cene in bodo padle tudi najemnine. Radi previsokih najemnin si vsakdo skuša napraviti lastni dom, četudi le leseno barako. S tem se bo nazidalo preveč stanovanj, ki jih ne bo mogoče oddajati več niti za primerno najemnino in svrhu obrestovanja, radi tega marsikdo ne bo mogel več svoje hiše obdržati. S tem bodo začele cene hišam tudi v mestih padati, kakor se je to zgodilo kmetijskim posestvom. Za zgled navajamo, da je organizacija v Belgiji deset let na vse strani svarila pred visokimi najemninami. Ker posestniki niso hoteli tega upoštevati, je prišlo sedaj do katastrofe, da je samo v mestu Brüssel na prodaj 16.000 hiš, 12.000 pa je praznih stanovanj za oddajo. Prav tako razmere so v Antwerpnu, Lüthichu, Gentu itd. Tudi v Berlinu je okrog 40.000 stanovanj praznih, v Budimpešti pa okrog 8000. Tudi tam so cene hišam ogromno padle.

Neprijetno nam je o tem pisati in dajati svari, a kaj lahko naredimo? Našim posestnikom. Naloga vsake organizacije mora biti, dajati pravočasno nasvete in se s tem izogniti posledicam, ki bi lahko postale katastrofalne za vso hišno posest v Ljubljani in tudi drugod. Zato prosimo naše ljubljanske hišne posestnike in tudi v drugih krajih, naj prav dobro premislijo o tem našem apelu, ki je upravičen z najboljšim namenom, da pa pri tem naši posestniki pogledajo malo okrog sebe in tudi po drugih državah, pa bodo takoj na jasnem, kak je danes položaj hišnih posestnikov skoraj po celem svetu in koliko previdnosti in previdnosti je treba, da tudi mi ne pridemo v enake neugodne razmere.

Kaj bo danes

Drama: Kralj na Betajnovi. Red B. Jakopičev paviljon: Jakčeva razstava. NOČNO SLUŽBO IMAJO LEKARNE: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bohinec ded., Rimska cesta 24 in dr. Stanko Kmet, Dunajska cesta 41.

Zimske suknje, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12

Seja Stolne prosvete je drevi ob 8 v Jugoslovanski tiskarni.

Razvrstitev šolske mladine za prejem sv. takramentov — v sredo, 7. okt., ob petih popoldne v posvetovalnici KTD. — Nato kratka seja odborikov katehetskoga društva.

Delanski prosvetni večer, posvečen spominu očeta in voditelja našega delavstva blagopok. dr. Janeza Ev. Kreka se vrši v četrtek 8. oktobra t. l. ob 8 zvečer v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Spored: 1. Kreku, deklaracija (Pregelj). 2. Dr. Janez Ev. Krek, oče krščanskega socializma, predava France Terseglav. 3. Dr. Janez Ev. Krek v praktičnem delu na rešitvi delavskega vprašanja, predava tov. Jos. Gostinčar. 4. Borci: Taborna scena. 5. Film: V kraljestvu premoga. — Povabite s seboj tudi svoje prijatelje! Vstop prost.

Kop copet nastopi. V našem uredništvu se je večer oglašal najboljši jugoslovanski rokoborec Pero Kop in izjavil, da se bo v sredo zvečer ponovno boril s Travaglinijem. V prvi borbi je podlegel največ zaradi rane, katero je dobil pri padcu

z vlaka. Ker je ljubljansko občinstvo pokazalo Kopu toliko simpatij, zato želi Kop pokazati, da je še vedno isti kakor je bil pred leti. Neuspehov je kriva sama rana, ki se je pa že zacelila.

Številne male tatvine. Jesenska sezona se je pričela tudi v tem, da so se pojavile kar naenkrat številne tatvine v mestu. Z dežele so se namreč pričeli seliti v mesto številni potepuhi, ki nameravajo tu prezimiti. Letos se bodo najbrže zmotili, ker je policija zelo odločna v svojem postopanju proti raznim sumljivcem, ki ogrožajo javno varnost v mestu. Upati je zato, da bo pojav številnih tatvin kmalu ponehal. Včeraj je bilo prijavljenih sedem tatvin. Dijaku Francu Mariniču na Rakovniku je nekdo ukradel obleke v vrednosti 800 Din. — Iz podstrežja šole na Prula so neznani tatovi odnesli deložiranemu železniškemu uradniku v p. Rudolfa Kalanu več obleke v vrednosti 1600 D. — Trgovskemu pomočniku Francu Borku je nekdo odšel izpred Novakove trgovine na Kongresnem trgu 2200 Din vredno kolo. — Avtoizvoščku Leopoldu Kurentu je nekdo ukradel z avta več odevi v vrednosti 600 Din. — Kmetici M. Mariji Tavželj iz Matene vasi je neki zlikovec ukradel na Vodnikovem tugu denarnico s 775 Din gotovine. Aretiran je bil neki mesarski vajenec, ker je usumljen, češ, da je ukradel brezposelnemu hlapcu Alojziju Škan-dalu perila v vrednosti 200 Din.

Jutri senzacionalna odločilna borba Kop - Travaglini

Kavarna »Viadukta«. V soboto je odprla gospa Fani Fegic v lepem novem Kregarjevem poslojpu na Martinovi cesti ob vogalu na Bolgarsko ulico elegantno opremljeno kavarno, ki ji je dala ime: kavarna »Viadukta«. Martinova cesta se zadnje čase zelo lepo razvija, zlasti po zaslugi mojstra Plečnika, z novo kavarno pa je ta okraj zopet pridobil na lepoti. Novo stavbo je zgradila tverka M. Zupan in skoraj vsa oprema v kavarni je delo domačih tverdk. Mizarska dela je izvršila tverdka Senica, ki se je zlasti postavila s patentiranimi okni, kavarniško pohištvo je dobavila tverdka Remec in Co., tapetniška dela tverdka Sitar, plinsko instalacijo mestna plinarica, luči Slavko Kolar, razno posodje Agnola in Čehostaklo, namizne plošče iz posebne mase tverdka Kristal itd. V kavarni je na razpolago poleg dobre in solidne postrežbe tudi mnogo časopisov, med temi tudi »Slovenec« in »Ilustracija«. V kratkem dobi kavarna tudi biljard. Poleti bo imela kavarna lepo verando in najbrže dobi kavarna tudi klubovo sobo. Kavarnarica zagotavlja, da bo v njenem lokalu prostor le za spodobno zabavo in zato občinstvu priporočamo obisk te kavarne.

Poizvedovanje

Izgubila se je listnica z večjo vaoto gotovine. Pošten najditelj naj jo izroči proti nagradi v trgovini Verbič, Stritarjeva ulica.

Otroška volana pletena čepica je najdena v Slomškovih ulici. Dobi se: Metelkova ul. 1.

Pes pičlar, rjave barve, nekoliko llast, ki sliši na ime Maki se je zgubil v četrtek med Zg. Šiško in St. Vidom. Odda naj se v hotelu Miklič v Ljubljani.

Iz društvenega življenja

Ustanovni občni zbor ljubljanske sekcije »Združenja univerzitetni obrazovanih ženc« se vrši ob 20 v društveni sobi »Zenskega pokreta« Selenburgova ul. 7-II. Danes zvečer ob pol 18 se vrši istotam informativen sestanek. Vabimo vse akademsko izobražene žene. — Pripravljali odbor.

Filmski operaterji kot čudodelni zdravniki

Dva filmska operaterja sta vstrajno živela dolgo časa v deželi Eskimov, da bi filma običaje prebivalcev. Ker so pa Eskimi nezaupljivi, sta morala uporabiti zvijačo, da sta premagala strah pred kamero. Ko so postali prebivalci bolj zaupljivi, so smatrali tujce za »medic« in od katerih so pa tudi zahtevali zdravljenje. K sreči sta imela v zalogi Aspirin-tablete, ki pri prehladu, influenci, gripi, revmatizmu itd. vedno pomagajo. Tako sta olajala marsikatero bolečino, pri obila sta si hitro zaupanje Eskimov in z bogato zbirko sta se povrnila v svojo domovino.

Anzengruber-Benkovič: Slaba vest

Uprizorjanje dobrih ljudskih iger je za marsikatero gledališče problem; za mariborsko pa še prav posebno; saj je od tega odvisno, v kolikor bo možno pritegniti najširše sloje prebivalstva. Za mariborsko gledališče je to eno od osnovnih življenjskih vprašanj; od pravega se imamo plast mešanstva, ki izjavi iz tega ali onega razloga aprioren bojkot. In prav ta plast bi utegnla najbolj jamčiti za polnost loč in drugih sedežev. Zdi se pa, da ta plast ne bo tako hitro skopnela in baš radi tega je treba z vso vztrajnostjo misliti na primerno nadomestilo: v širokih ljudskih plasteh zbuditi zmisel za naš teater. In tukaj je napravil naš režiser-gost Bratko Kreft brez dvojbe pomemben korak: šel je in priredil Anzengruberjevo »Slabo veste« našim razmeram primerno, tako da je uspeh glede zabujanja zanimanja za te vrste predstave že vnaprej zagotovljen. Dejanje je prenesel čisto enostavno v Priekijo in sicer v Dragutinice, Biserjane in pa na Bojkovičev breg. Vae troje v bližini Sv. Jurija ob Ščavnici, ožje domovine velikega slovenskega vodje. Ta prenos se je izvršil povsem dosledno: Kreft je zbral nekaj najznačilnejših tamošnjih krstnih in rodbinskih ter hišnih imen (Miklov, Sinkov, Podrepškov in izobilju) in jih vzdol posameznim nastopajočim. Tako je krestil bogatega kmeta za Mikla, mežnarja za Podrepška, kmeta na Bojkovičevem bregu za Brumna, nezakonsko Miklovo hčerko pa za Sinkovo Miklo. Pravilo, da Sinkova Mikla v Biserjanih dejanski živi. Z doslednostjo je postopal režiser tudi pri ustvarjanju scene; povsem adekvatno je bilo pročelje Miklove hiše s pročelji, ki jih nahajamo tam v okolici Šentjurske prielke postojanke. Celotna značilna raznobarvna stekla nad vhodnimi vrati režiser ni pozabil in prav tako je bila tudi notranja oprema in ureditev v skladu z obetovječimi navadami. Menda edina nedoslednost pri tem je bil sv. Alojzij s lilijami spredaj na pročelju Miklove hiše, ki je imel morda svoj simbolni pomen in nemara celo še kakšno ost. ki pa iz razlogov dejanskosti ni spadal tja. Celoten vtis je bil, da tudi naša občinstva v izgovorjavi, glasu in ležiku;

Krvava vinska trgatav

Fantje napadli orožnika. — Smrtonosen strel iz orožnikovega samokresa.

Ptuj, 4. okt. 1931.

Jesen je čas vinskih trgatav, ki se sedaj vrše nedeljo za nedeljo po podeželskih gostilnah. Danes so imeli tako vinsko trgatavo v Trnčah pri Sv. Marjeti na Dravskem polju. Bilo je veselo in pelo se je pozno v noč, ko je nenadoma prešinil goste tragičen dogodek. Na podlagi izpovedb težko ranjenega Sveneška, moremo ... razbrati sledeči kratek potek dogodka.

Med veselico je nastal spor med skupino fantov in nekim orožnikom zaradi nekega dekleta. Fantje so tekmece nekaj časa grdo gledali, potem pa se je okorajil 22-letni Stefan Svenešek, ki je med plesom prišel po deklo. Orožnik pa je ni hotel prepustiti novemu pelscu, kar je po obstoječih zakonih, ki pridejo na takih veselicah za odklonjenega fanta, baje smrtna razžalitev. Ker se je vsled tega dogodka že itak težka atmosfera še bolj zgo-

stila, so jo nekateri, prepričani, da se stvar ni bo dobro razšla, na tihoma popihali.

Fantje so pa nahuili proti orožniku, na čelu jim razžaljeni Svenešek. Orožnik, obkoljen od fantov in videč, da gre zares, je potegnil svojo pištolo, misleč, da se bodo fantje prestrašili. To je bilo pa le olje na ogenj. Od vina razgrete duhove je pogled na orožje še bolj razburil in nastal je metelj, v katerem je tudi orožnika zapustil duh prisotnosti in nenadoma je počel strel. Svenešek se je zgrudil zadet v prsi in težko ranjen. Kroga izstreljena v neposredni bližini, mu je od zgoraj navzdol prebila prsi, prevrtala pljuča ter običala v led-vicala.

Krvav dogodek je porazno deloval na vse navzoče. Težko ranjenega Sveneška so prenesli na posteljo, zvečer pa ga je iz Maribora pozvali rešilni avto prepeljal v splošno bolnišnico. Njegovo stanje je zelo kritično, ker je izgubil mnogo krvi ter so prestreljeni življenjsko važni organi. Oblasti so uvedle preiskavo, dase dožene krivda v tem žalostnem slučaju.

Maribor

Gradbeni program mariborske bolnišnice. Pomanjkanje prostora in zastarelost nekaterih naprav v mariborski bolnišnici tvori že dolga leta pereč problem, katerega ni bilo mogoče rešiti vsled pomanjkanja kreditov. Kakor čujemo, bo to vprašanje vendarle v doglednem času rešeno, ker bo vodstvo bolnišnice v lastni režiji izvršilo obsežen gradbeni program. V načrtu ima graditev posebnega paviljona, v katerega se preselita očni oddelek in dermatologija, obenem pa bo v njem prepotrebna opazovalnica za duševno bolne. Prostore dosedanjega dermatološkega oddelka pa bo zasedla kirurgija. Zgradilo se bo nadalje tudi novo, moderno urejeno gospodarsko poslojpo in strojna pralnica. Za vse te investicije je na jelata bolnišnica posojilo v znesku 12.000.000 Din, katero bo amortizirala z lastnimi dohodki. Posojilo je že zasigurano. Z predpripravi za gradbo novega gospodarskega poslojpa in paviljona so pričeli že letos, vendar so bila dela vsled pomanjkanja kreditov prekinjena ter je bilo mogoče izvesti samo adaptacijo lekarniških lokalov za novo bolniško lekarno, ki pride v spodnje prostore hiše na Tržiška cesti tik bolnišnice. Iz razlogov varčevanja je moralo vodstvo bolnišnice črtati v tekočem proračunu vsoto pol milijona Din; radi tega ni bilo mogoče zasesti že razpisanih prostih mest in nadaljevati stavebnih del, ki so bila za letošnji projektirana. Znižanje proračuna je stavilo vodstvo bolnišnice pred težavno nalogo tembolj, ker padajo tudi redni dohodki vsled splošne krize. Plachuči bolniki skušajo čimprej zapustiti bolnišnico, ker ne prenesejo vzdrževalnih stroškov.

Mesečni sestanek katehetov, mariborski odsek — vabljani pa tudi drugi — bo v četrtek 8. oktobra ob pol 16, Koroška cesta 1, I. nadst. Predavanje in razgovor o didaktični in metodično pravilni uporabi Zgod. sv. Pisma v šoli, da se doseže versko nraven vzgojen cilj tega pouka.

Krščanska ženska zveza ima v nedeljo, dne 1. okt. ob 6 jutraj pri Materi Milosti svojo cerkveno pobožnost s skupnim sv. Obhajilom. Popoldne ob 3 sv. blagoslov z darovanjem. Vljudno vabimo vse članice in podporne člane, da se te pobožnosti udeležijo v prav obilnem številu in tako počastijo Kraljico sv. rožnega venca.

Naše prijatelje, naročnike in oglaševalce opozarjamo, da je vhod v naše novo adaptirane prostore »Slovenca« na Koroški cesti 1 iz Glavnega trga; uredništvo se do nadaljnjega obvestila nahaja na Koroški cesti 5. Podružnica na Aleksandrovi cesti 6.

Mrtvaški zvon. V nedeljo je preminula zasebnica Marija Munda v starosti 69 let. Pogreb pokojnice se vrši danes ob pol 4 pop. iz mrtvašnice na Magdalensko pokopališče. — V splošni bolnišnici je umrla gospa Katarina Poljšak v visoki starosti 82 let. Pogreb bo danes ob trideletu na 4 iz mrtvašnice na Magdalensko pokopališče. Blagima pokojnicama svetila večna luč, prizadetim naše sožalje.

Himen. V soboto je bil poročen v frančiškanski cerkvi v Ljubljani g. dr. Teodor Tominešek, izprašani sodni pripravnik pri mariborskem okrožnem sodišču, sin gimnazijskega ravnatelja dr. Tominka, z gospodično Silvo Hiter, hčerko načelnika depozitnega oddelka ljubljanske mestne hranilnice. Kot prič sta bila za nevesto prvi državni pravdnik v Mariboru dr. Ivan Jančič, za ženina pa dr. Hacin, odvetnik v Ljubljani. Mlademu paru iskreno čestitamo.

Smrtna kosa. Včeraj je umrla v 56 letu svoje

dobe znana gostilničarka Frančiška Ingolič, lastnica renimirane gostilne »Balkane«. Pokojnica je povzdignila gostilno do odlične višine. Pokojnica je bila vzor družabnice in gospodinj, ki je znala s svojo šegavostjo in dobro voljo pritegniti goste. Obče spoštovana in priljubljena je podlegla včeraj popoldne, kratki, a težki mučni bolezni. Pogreb pokojnice bo jutri v sredo ob 16 iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju. Blagi raniki trajen spomin, težko prizadetim sorodnikom naše globoko spoštovanje.

Za duhovščino se priporoča velika izbira črnega in temnosivega blaga za obleke in povračke v novi stavbi trgovca Macuna, Maribor. Gosposka 10.

Milijoni

in milijoni ljudi uporabljajo

že nad trideset let

po spodaj navedenih navodilih

Levjo-Mentol-Droždjenko

In blažoslavlja njen neprecenljiv čudežni učinek

Pri revmatizmu trganju ali

asu: boleča mesta vdrgniti.

Pri zobobolu: desne vdrgniti

in ustno duplino izpirati, grgrati.

Pri glavobolu, nervoznosti, pomanjkanju spanja: čelo in cele

telo vdrgniti, ter vzeti zvečer

pred počitkom malo kopel s

dobro kopalnico.

Pri utrujenosti: masirati celotno

telo.

Pri ledolnih boleznih: 10

kapljic na košček sladkorja.

Pri izpadanju las in prhljau: masirati glavo.

Kot zobna voda itd.

Pri potanju podpaduho, nog,

rok a i celotnega telesa naj se

poteče deli jutraj in zvečer iz-

mivajlo.

Levja-Mentol-Droždjenka

je prava samo v tu odtisnjeni in plombirani

ORIGINALNI STEKLENIČI

Zahtevajte izrecno

Levjo-Mentol-Droždjenko

ter odločno zavrnite vsako nadomestilo.

Levja-Mentol-Droždjenka

se dobi v vsaki drogeriji, lekarni in boljši trgovini

po 10—, 26— in 52— Din. Pazite se pred po-

naredbami.

Centralni biro:

LAVIJA MENTOL-DROŽDJKNA

Zagreb, Maruličev trg 5. — Telefon: 73-52

Kulturni obzornik

Ljubljanska drama: Taka je prava

Nedeljska premiera te veseloigre je imela svoj pomen v tem, da je bil praznik za tisto naše občinstvo, ki ne strpi resnobne, ker ljubi površnost in povprečnost. A zdi se mi, da niti tega ni dovolj v tej Hirschfeldovi igri: ni samo lehkotna stvar, ampak prav nikler ni dobra, ker je celo njena teatralna dolgočasnost. Občinstvo se smeje iz navade. Snov igre je sicer edobna, saj se zelo mnogo govori o sportnih tekmah; celo vzgojna bi bila igra rada, a svojega namena ne more doseči, ker je vendarle preplitva. Naivni situacijski humor, ki s štirimi osebami; mati in hči, materin starejši ljubimec in mladi tekmeec izmenjava situacije v nemogoče zveze in končno sporedi starejši in mlajši par, je že splošno izžepan in v vsej igri prav za prav gospodari je besedna komika ali jezikanje brez duhovitosti. Občinstvo se smeje, a konec je — praznina. Njeno narejenost najbolj označuje pripomba: »Godi se dandanašnji v neki vili ob jezeru v gorah.«

Slabo delo tudi ne mika igravcev. Zato je nezanimivi igri drugovaljo tudi precej nezanimivo igranje. Izmed četvorice: gospa Nablocka (mati), gdca Kukučeva (hči), g. Daneš (starejši gospod Peter Janša) in g. Zeleznik (mladi sportnik Bergant) je predvsem zanimava gdca Kukučeva, ki je nastopila prvič z veliko vlogo. Igrala je svojo lehkotno, docela zunanje teatralno vlogo dovolj posrečeno, vendar preveč neugodno in s prevelikim zunanjim aparatom. Druge osebe so bile dokaj šablonske in žargonske. Gospa Medvedova je kot ljubica zastavila mnogo truda in resnobe, a tudi ne s posebno srečo. Docela ponesrečen režiserski dovip je kuharica gdca Slavčeva, ki naj bi igrala v idrijskem dialektu. — Igra je pripravil g. prof. O. Šest; gotovo tudi sam ni vesel svojega uspeha ob slabem delu.

akcentuiranje, izgovorjavi, jezik so posamezni igralci znešli skupaj iz vseh vetrov ter je prielike-mu okolju vtiskala še najmočnejši pečat pesem (Tu se špičajo..., Gdere sen jaz mali bio, itd.), potem pa tisti klopoteh na električni pogon na Boljkovičevem bregu. Skoda, da igralci vsaj za silo ne lojmo ljubele prelešne. Potem bi cela vzporeditev potekla v znamenju absolutne homogenosti in celotnosti. Navzlic vsemu se je pokazalo, da morejo takšne vrste ljudske igre in morda tudi bolj posrečeno izbrane, brez nadaljnjega nadomestila oporeti, ki je po duhu in vsem drugem našemu slovenskemu čutu in bistvu tuja. Posledice bi bile dvojne: moralne in finančne; moralne, ker bi se gledališče brez nadaljnjega mogo sklicevati na svoje poslanstvo na vročih območjih tleh, vodeč predvsem računa o vsem tistem, kar je naše; gmočne pa, ker bi vzporedjanje takšnih ljudskih iger s pesmijo in godbo — kakor smo videli, lahko zadošča harmonika poleg dveh, treh instrumentov — bilo precej cenejše. In razen je bi utegnili celo doživeti, da bodo takšne izpoveditve tvorile tisti kanal, po katerem se bodo množile, na domačem zainteresirane, dovajale v gledališče. Bratko Kreft je nakazal tukaj reševanje mariborskega teatra z očitno naj-uspešnejše strani.

Zgodba »Slaba veste« je znana; mežnar Podrepšek se pet let peha, da bi se še pred smrtjo bolnelega bogatega kmeta Mikla priboril do njegovega posestva. V zadnji noči, ko bi se imelo pri notarju v mestu odločiti, se razode, da živi še edina Miklova potomka, Sinkova Mikla in Biserjan, nezakonski plod Miklove mladostne spozabe, za kar je ekoli leti pokoro delal in kes obujal. Marsikaj je v tej trodeljanski komediji iz odrsko dinamičnega vidika morda nekam umetno in neprepričljivo zasnovano (maloverjetnost takšnega »ar«u jemanja, kakor ga kaže Mikl). Vendar je vzporeditev v celoti učinkovala ter se kakor pretežno vse ljudske igre konča z neizbežnostjo poroke.

Pri sobotni premijeri je bila bilanca: tri absolutno pozitivne odereke postavke: Sinkova Mikla Pavle Udovičev, P. Kovičev Mikl in Parjanov Stefan. Z neko nepriljubljenostjo in naravno neposrednostjo so vznikale na oder po obnašanju, gla-

sovnom materijalu, leu in vsem drugem izrazito naše in prielike postavbe. Pavla Udovičeva je dala, kar je mogla, dasi v mestu doma; tega pa je bilo toliko kakor ni bilo niti pri največjem optimističnem presojanju mogoče misliti. Njena Micika je bila pristno slovensko, odkritosrčno, veselo in ljubko dekle. Tako nesporno slovenskega dekleta se ni bilo na mariborskem odru. V soboto zvečer se je P. Udovičeva odkrila na povsem novi strani, ki označuje njene visokovalitetne odereke vsestranske sposobnosti in vrline. Naj bi naši režiserji o tem uspehu vodili potrebne evidence. Ravnotoku P. Kovič; kot Mikl pretehtan, pravičen in razodren gospodar, ki izliva svoje notranje muke in brige na najpriestopnejši način ob molitvi pred razpelom v zadnji sceni. Morda je bil pri velikem razodetju vsebine plemi za spoznanje premalo elementaren. Mikl je ena najekspresivnejših likov, ki jih je bil P. Kovič izpeljal na mariborskem odru. Mladi nadarjeni Furjan prehaja čezalje bolj v smeri, ki dajo slutiti, da so v ozadju veliki, še narazodeti talenti ter veliko, veliko dobre volje in požrtvovalne ambicije. Tudi Rasbergerjev Brumen je bil polnokrvna prielika starina. Lena Stefe Dragutinovičeva sila rabijatno in ofenzivno ženšče. Ni pa uspel V. Skrbinešek s svojim mežnarjem; navzlic sijajni maski, ki je omogočala vtis, da stoji pred nami tipičen mežnar. Toda v kretnjah, pogledu, mimiki, govoru in gestah se je razodevalo nekaj kakor izrazito meškovskega in »konkordatskega«, nič pa prirojenega zvijačnega, priljubljenega in ovin-karskega kakršni bi moral biti ta zakristam. Podrepšek. Že pri prvi sceni se je temu ali onemu mogla vrniti misel: potem ko je Tovornik uprav kabinetno podal ob lanskoletni proslavi Finžgarjeve 60 letnice v »Verig« bajtara Dermalca, bi ne bilo napake, če se napravi tukaj poizkus s Tovornikom. V vzporednih vlogah so še nastopili Zakrajškova (Terezija), Barbičeva (Ruzika), Gorinšek (Mihal), Nakrst (Franček) in Blaž (Jakec). Občinstvo je igralce in režiserja burno pozdravljalo. Benkovičev prevod povsem ustreza in le na nekaterih mestih — morda namenoma — ne odgovarja. Stvar bo »vlekla«.

Dnevna kronika

Nesrečna smrt 24letnega fantja

Ljubljana, 5. okt.

Davi, približno ob 6 so našli ljudje v Obrih, majhni vasi ob Savi, na cesti ležati 24letnega Valentina Zajca, sina posestnika. Valentin je ležal približno 40 korakov daleč od domače hiše. Vas Obrije spada v močvansko občino in v ljubljanski policijski revir. Zato je bila o tem slučaju obveščena najprej stražnica v Mostah, nato pa policijska uprava. Preiskavo je prevzel kriminalni nadzornik Močnik. Zjutraj je prišla na lice mesta policijska komisija zdravnika dr. Lapajnetja in dežurnega uradnika Podobnika.

Zdravnik si je ogledal truplo in ugotovil, da ima mrtlič majhno ranico na glavi ter da je zelo težko verjetno, da bi smrt nastopila zaradi te rane. Policija je vseeno zaslišala nekatere priče, ki so bile nazadnje skupaj s pokojnim Valentinom. To sta bila predvsem njegov brat Stanko in sosedov

fant France Smeraj. Sinoči se je vršila namreč v Kebrovi gostilni v Obrih trgatve, na kateri so se fantje čez mero napili in potem razsajali na vse mile viže. Pokojni Valentin je bil zelo glasen to noč. Smeraj je izpovedal, da je oba brata pustil na cesti, ker nista dala miru, videl pa je še, da je Stanko vrzel Valentina na tla. Stanko pri zaslišanju tega ni povedal. Ker pa Valentin ni imel nobenih večjih poškodb, je prav verjetno, da ga je zaradi preobilo zavzete pijske zadela kap ali pa da je umrl za zastrupljenjem z alkoholom.

Truplo je bilo na odredbo komisije prepeljano v mrtvašnico k D. M. v Polju, kamor spadata Obrije glede pokopavanja mrtvih. Popoldne se je vršila v mrtvašnici sodna obdukcija trupla. Obdukciji so prisostvovali poleg sodnega zdravnika dr. Suherja tudi preiskovalni sodnik Barčević in policijski nadzornik Močnik. Rezultat obdukcije do večera še ni znan.

Nesreče in poškodbe

Ljubljana, 5. okt.

Ljubljanska bolnišnica je danes, kakor je skraj reden pojav ob ponedeljkih, sprejela več ponesrečencev.

Sinoči so se v Zgornji Šiški fantje stekli in nekdo je udaril 38-letnega blapca Jakoba Valentina s paliko po glavi ter ga lažje poškodoval. Moral je v bolnišnico.

50-letna poljska dninarica, Ivana Tiringer iz Predvdvora pri Kranju je padla po stopnicah in si zlomila levo roko.

Na stavbi nove tovarne na Vodovodni cesti se je danes ponesrečil 24-letni zidarski delavec Angel Lavrentič. Nanj je padel težak tram in mu zlomil ramo.

40-letni zidar Jakob Rode iz Dola pri Domžalah je danes padel s stavbenega odra pri Bonačevi tovarni in si zlomil levo roko.

Koledar

Torek, 6. oktobra: Brunon, spoznavavec: M. Franciška.

Osebnosti

= Diplomski izpit iz klasične filologije sta napravila na ljubljanski univerzi kandidata Božidar Bajuk in Tone Klasič.

Novi grobovi

† Sestro pod Ljubljano. Družino posestnika in gostilničarja Habiča v Sadini vasi je zadela hud udarec. V nedeljo dopoldne je umrla gospodinja hiše ga. Marija Habič. Pogreb bo danes ob 4. uri popoldne v Sostro. N. p. v m. Zaljubljen naša sožalje!

† V ljubljanski bolnišnici je v nedeljo umrl g. Ferdo Auer. Pogreb bo danes ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice. N. p. v m. Zaljubljeni vdovi in otrokom naše sožalje!

† V Pišecah pri Brežicah je umrl večeraj g. Kostev Ivan, posestnik in gostilničar v Pišecah. Pogreb v sredo ob 11. N. p. v m.!

Ostale vesti

— Kongres hišnih in zemljiških posestnikov. Kongres in glavna skupščina glavne Zveze društev hišnih in zemljiških posestnikov kraljevine Jugoslavije se bo vršil dne 10. in 11. t. m. v Zagrebu, obenem s proslavo 20-letnice delovanja društva hišnih in zemljiških posestnikov v Zagrebu. Vabimo vse posestnike iz naše banovine, da se polnoštevilno udeležijo teh važnih zborovanj. Na zborovanju bomo skušali predlagati primerne predloge za ureditev najemnin, kakor tudi raznih avtonomnih doklad in davščin. Dovoljena je znižana železniška vožnja in za prenočišča je preskrbljeno. Legitimacije se daje v društveni pisarni v Ljubljani, Salendrova ul. 6.

— Generalni konzul kraljevine Jugoslavije v Trstu se je preselil v Via Omenoni št. 2, drugo nadstropje. Tel. št. 87-617.

— Vlom v postajališče Trbojnje. Na postajališču v Trbojnji so v noči od petka na soboto, dne 2. oktobra vdrla reznani tatovi. Denarja niso našli, ker se blagajna vsak večer odda v D. v. g. p. p. na odnesi omarice z voznimi listki na bližnjo njivo in jo s sekuro odprli. Marljivo orožništvo iz Mute zlikovce skrbno zasleduje. Tembolji, ker je na istem postajališču bil izvršen vlom že tudi pred 2 letoma, takrat je ohranil tat okoli 700 l. m. sedaj k sreči ni našel nič denarja.

— Dar za stradalce. G. dr. Dolšak Franc, načelnik banke uprave odd. VI je poslal v pisarno Rdečega križa 100 Din za stradalce vsled suše. Iskrena hvala plemenitemu darovalcu.

— Kipling R.: Zakaj — zato. Prevodel Griša Koritnik, ilustriral Milko Bambič. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1931. Str. 157, cena v platno vez. 40 Din. Svensonovemu Nontju je sledil sedaj v »Zbirki mladinskih spisov«, ki jih izdaja Jugoslov. knjigarna, Rudyard Kipling. Kdo ne pozna tega svetovno znanega angleškega pesnika in dijskih džungel? Prevajajo ga v vse jezike sveta in zlasti odraščajoča mladina ga kar požira. Le mi Slovenci smo ga imeli doslej razmeroma malo prevedenega, zato bo gotovo vsak hvaležen agili in iniciativni založnik, da je poklonila naši mladini sedaj prav tega velikega Angleža. Knjiga obsega 12 živalskih pripovedk iz pradedne dobe, ko je dobila kamela grbo, nosorog nagubano kožo, leopard lise, ko so bili spočetki pasanci itd. Vse diha tisto pristno in naravno svežost, ki ravno današnji mladini tako privlači in jo vodi nazaj k zdravi naravi. Za naš ekromni mladinski trg je to popolnoma nov duh in svet in prepričani smo, da bo tudi naši mladini ugajal prav tako, kot ugaja zdravi mladini vseh narodov. Že itak tudi po zunanji opremi odlično izdano knjigo krasi še 11 izvršnih Bambičevih risb.

Starši in starke. Toplo se Vam priporoča za naša »Alga«. Masirajte večkrat Vaše utrujene žile z »Alga« in občutiti boste takoj veselje do življenja in svežost.

— Oblike in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

— Pri astmi in boleznih srea, bolečinah v prsih, pljučnih boleznih, škrofulozni in rahitisu. povečanju zadržite žleze, tvorbi golše je velike važnosti ureditev delovanja črev z uporabo naravne »Franz-Josef« grenčice. Kliniki svetov. slovesa so opazili pri jetičnih, da so s »Franz-Josef« vodo zglinila zaprtja, ki se kažejo v začetku boleznih, ne da bi se bila pojavila pričakovana diareja. — »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Nervozni?

Koliko zla v družini, državi in na svetu sploh, se mora pripisati nervozni, katere se sama po sebi povečuje v našem času naglice in nemira, ko je tempo in zopet tempo najnuj edini adut. K temu še srčne motnje in bolezni, ki številčno že presegaajo tuberkulozo. Važen je razen načina življenja sveda način prehrane. Na primer kava radi vsebine kofeina za mnoge ni tako nedolžna pijača, kot morda mislite. Zajamčeno neškodljiva arca, živcem in ledvicam, brez kvarnega vpliva na globoko, življenjski moči tako potrebno spanje, je samo kofeina prosta kava — kava Hag. Ta izborna, prava kava ustreza vsem Vašim željam glede užitka, vendar Vam nudi želene pobeude v absolutno zdravi obliki. Poskusite kavo Hag zvečer, spali boste izvrstno, a zjutraj lahko vstali.

Bon. Kava Hag d. d.

Tomašičeva ul. 4. Zagreb

H 31/6

Poslajte mi brezplačno 1 vzorec kave Hag. Prilagam Din 1- za odpreme stroške.

Ime:

Naslov:

Celje

Smrtna kosa. V soboto 3. t. m. je umrl v javni bolnišnici 58letni hlapec Gošnik Anton iz Arjevsi pri Petrovčah. — V nedeljo 4. t. m. sta umrla v javni bolnišnici 82letni občinski revež iz Šmarinoga ob Paki Napotnik Franc in Trtovek Franciška, 30letna dekla iz Luč. — Isti dan je umrl v Liscah, okolica Celja, 4 mesečni Fabiančič Franc, sin narednika-vodnika. Naj v miru počivaj! — Zlat uhan izgubljen. V nedeljo 4. t. m. je bil na poti iz Gaberja po Mariborski cesti, Krajke Petra cesti, Glavnega trga do Kapucinske cerkve izgubljen zlat uhan v vrednosti od 2500 do 3000 dinarjev. Najdite se naproša, da odda denar pri predstojništvu mestne policije.

Opozorjam vse igralce in igralke, da se od torka dalje vršijo vaje ob pol 8 zvečer. Zahtevam točnost in udeležbo vseh! — Refiser.

Vstopnice za Levstikov in Jurčičevo proslavo v nedeljo 10. t. m. se dobijo od danes naprej v Slomškovi tiskovni zadrugi poleg Marijine cerkve.

Se, a cel'ske okoliške občne

V soboto 3. t. m. se je vršila v posvetovalnici okoliške občine javna seja Okoliškega občinskega odbora. Najprej se je čital zapisnik zadnje seje, ki se je soglasno odobril. Sledilo je poročilo župana g. Miheliča o izvedbi ljudskega dela. O poročilu se je razvila živahna debata, ob koncu katere se je sklenilo soglasno, prositi upravo z ozirom na težke gospodarske prilike, ki večini prebivalstva okoliške občine plačevanje ljudskega dela naravnost onemogoča, naj ukine banovinski kuluk za one, ki ne plačujejo 500 Din direktnih davkov, za ostale pa se naj odloži na nedoločen čas.

Za županovim poročilom je poročal g. Strenčan za cestni odsek. Predlog, naj bi se zgradila na cesti, ki vodi med novimi vilami na Jožefov hrib, škarp, ker je velika nevarnost, da bi posuli cesto po zimi plazovi, se odkloni kljub temu, da je ponudil neki lastnik polovico stroškov v iznosu 4000 Din kriti iz lastnih sredstev. Predlog se je odklonil, ker je bila večina mnenja, da so druge ceste še bolj potrebne popravil. Glede občinskega kuluka stavi občinski odbor g. Witvasov predlog, da bi se plačevanje odložilo za nedoločen čas, kar se soglasno sprejme. Mestno načelstvo celjsko je naložilo mesarju Jesihu na Bregu plačevanje mestne užitnine od 1. t. m. sklicevaje se na to, da kupuje pri njem mnogo meščanov meso. Občinski odbor sklene proti takemu postopanju od strani mestnega načelstva energično protestirati in za primer, da protest ne bi imel uspeha, zahtevati užitnino od onih mesarjev, pri katerih kupujejo okoliščani.

V vprašanju združitve občin se sklene, predlagati mestni občini sestavitve odbora, ki bi pretresal in premočeval vsa važna skupna vprašanja. Vprašanje mestne občine, na katerem mestu naj bi stal novi most čez Savinjo, se bo rešilo na proračunski seji, ki bo tudi določila znesek za zgradbo mostu.

Ptuj

40letnico svojega službovanja pri eni in isti firmi obhaja te dni v Ptuj Alojzij Prejač, uslužbenec pri tvrdki Schwab. Jubilaru naše iskrene čestitke.

Nov zimski voznik red na progah mestnega avtopodjetja Ptuj: Od 10. oktobra 1931 naprej vozijo avtobusi s sledečimi izprememami: Na progi Ptuj—Grabniški vrh—Sv. Andraž—Sv. Boltenk—Sv. Urban—Ptuj vozi avtobus zjutraj iz Ptuja namesto ob pol 6 šele ob 6. in sicer do Sv. Lovrenca potem nazaj čez Gabernik in Sv. Boltenk v Ptuj. Popoldne ostane voznik red neizpremenjen ter vozi avtobus z odhodom iz Ptuja ob četrt na 2 tudi do Grabniškega vrha. Na progi Ptuj—Nova cerkev—Ptuj vozi avtobus zjutraj 15 minut prej t. j. ob pol 7. z dohodom nazaj v Ptuj ob 7.44. Popoldne ostane voznik red neizpremenjen ter vozi avtobus iz Ptuja ob 17 uri. Na progi Ptuj—Sv. Barbara—Sv. Andraž—Ptuj ni nobene izpremembe ter vozi avtobus kakor dosedaj t. j. zjutraj odhod iz Ptuja ob 6. in popoldne ob četrt na 2.

Burgit

pomaga zanesljivo in brez bolečin!

Obliž za kurja očesa in obliščance.

Naš denarni trg

(Iz predavanja predsednika Društva bančnih zavodov dr. Iv. Stokarja v Radio Ljubljana.)

Ljubljana, 5. oktobra.

Danes, ko vlada skoro po celem svetu huda gospodarska kriza, je treba pogledati, kako stoji naše domače gospodarstvo, kak vpliv ima nanj svetovna kriza in kaj nam je storiti za izboljšanje našega položaja.

Predvsem je treba obsojati pčetje onih vlagateljev, ki so se dali zapeljati, češ, da so vloge v naših domačih zavodih v nevarnosti. Upoštevati pa je treba sledeče:

Prihranjeni denar in vloge v denarnih zavodih predstavljajo velik del narodne imovine in so tako usposobljene, da služijo pridobitni delavnosti in proizvodnji. Ako teh ne bi bilo in tudi ako se te čezmerno skrčijo, mora nastopiti zastoj, mora nastopiti pomanjkanje gotovine, morajo se pojaviti ovire in neprilike v denarnem prometu. Le narod, kateri ima močno organizirano kreditno gospodarstvo, urejen denarni promet in ki je v stanju, da ume in zna svoj lastni razpoložljivi kapital dobro hraniti, plodono zaposliti in izkoristiti, je v stanju, da se gospodarsko razvije, da postane močan in da pride do blagostanja.

Iz tega je razvidno kakšno važno vlogo igrajo hranilne vloge v gospodarstvu. Če pogledamo okoli po svetu, vidimo, da smo v marsičem dosti na boljšem, kakor drugje. Naša država, oziroma naše gospodarstvo ne more priti v tako neugoden položaj, kakor v Avstriji, Nemčiji, Madjarski in Angliji, ki so imele ogromne kratkoročne obveznosti napram inozemstvu v obliki eno- do trimesečnih kreditov, ki naenkrat niso bili več podaljšani in so se morali izplačati. V Jugoslaviji takih kreditov sploh ni in od te strani torej ne preti dinarju nevarnost. Naša denarna valuta bazira na zlatu in zlatih devizah in iz izkaza Narodne banke je razvidno, da je kritje stalno višje, kot je predpisano ko zakonu.

Glavni propagatorji nezaupanja do dinarja so dolžniki, ki so prezadoženi in ki upajo, da bodo za slučaj padca valute rešili vsaj en del svojega premoženja. Ti agitirajo samo v lasno korist, da bi za slučaj padca valute izplačali svoje dolgeve na račun vlagateljev, ki so varčevali in zbirali svoje prihranke za stara leta. Izrabljajo tudi najmanjšo spremembo tečaja dinarja v inozemstvu, predvsem v Curihu, dočim namen, ne omenjajo tečaja dinarja v primeri z drugimi valutami, ki je stalen in ugoden. Dinar ima danes fiksno relacijo do zlata in ni v nobeni zvezi s švicarskim frankom. Če je

povpraševanje po švicarskem franku radi bega kapitala iz nekaterih evropskih držav povečano, se frank uvrsti in notira vse druge valute v Curihu nižje, torej tudi tiste valute, ki so obdržale svojo vrednost napram zlatu, kakor dinar. Opozarjanje na neugodne tečaje državnih vrednostnih papirjev ne drži, ker so sedaj po celem svetu vsi vrednostni papirji močno padli in sicer ne zaradi zmanjšanja notranje vrednosti, ampak radi splošnega nerazpoložanja na mednarodnem trgu kapitala. Velike prisilne prodaje so v inozemstvu tudi neugodno vplivale na tečaje. Tretji argument besistov obstoja v trditvi, da izkazuje državni proračun velik deficit. Naš proračun pa je v polnem ravnotežju in je naš državi zagotovljen tudi primanjkljaj, ki bi izviral iz izostalih reparacij.

Dejstvo je, da imajo denarni zavodi okoli 16 milijard vlog, dočim je vseh vseh Narodne banke komaj 5 milijard Din. Lahko cenimo, da je znesek bankovcev, ki je na razpolago za izredne zahteve, po odbitju stanja privatnih in državnih blagajin komaj četrtina vseh hranilnih vlog. Jasno je, da je nemogoče izplačati s tremi milijardami 16 milijard vlog.

Nove vloge na hranilne knjižice in tekoče račune izplačujejo denarni zavodi brez vsakih omejitev.

Oni, ki so dvigali denar, so povzročili pomanjkanje gotovine pri vseh denarnih zavodih v škodo celokupnega gospodarstva in tudi v lasno škodo. Če bi se valed nesmiselnega izjaviranja gotovine poslalo celokupno gospodarsko stanje, trpi tudi tisti, ki ima svojo gotovino shranjeno pri sebi. Edino sredstvo, da se vrne v normalne razmere, je vložitev gotovine v denarne zavode, da bodo mogli vršiti svoje funkcije v korist narodnega gospodarstva. Vsi zavodi v dravski banovini zaslužijo po svoji preteklosti neomajeno zaupanje radi njihovega solidnega delovanja. Denarni promet brez gotovine je nemogoč, kajti denar služi prometu in spekulaciji. Posledice nesmiselnega dvigovanja vlog bi bile lahko nepregledne, ker morajo denarni zavodi vnovčevati svoje kredite tovarnam in trgovcem. Ti pa bodo zopet morali omejiti ali ustaviti svoje obrate. Tako se uničuje imovina posestnikov trgovcev in podjetnikov ter prihajajo v bedo 10 tisoč nastavljenecv in delavcev. S takim postopanjem spravljajo ti ljudje tudi svoje lastno premoženje v največjo nevarnost. Zato je treba stremeti da spravimo naš denarni obtok in naše gospodarstvo v ravnotežje ravno s tem, da se prihranki nalagajo slej ko prej pri denarnih zavodih.

Znižanje banovinskega proračuna

Ban dravske banovine dr. Marušič je znižal proračun izdatkov dravske banovine za 10% ali 11.7 milij. Din. Sedanje postavke v posameznih poglavjih so sledeče (v oklepajih prvotni proračun): centralni urad 12 (12.4), kmetijski oddelek 14 (15.7), prosveta 5.9 (6.8), tehnični oddelek 33.6 (35.4), socialna politika 23.4 (27.3), trgovina in industrija 2.7 (3.2), agrarne operacije 0.67 (0.77), banovinski dolgovi 5.6 (8). Neizpremenjeni so ostali razni izdatki. Največje je zmanjšanje oddelka za socialno politiko, kjer so se predvsem znižale postavke za cenovne ter položajne plače in doklade za 1.23 milij. Din. Nadalje je se proračun banovinskih dolgov znižal s zmanjšanjem anuitet banovinskih posojil za 1 milij. Din in stroškov za obveznosti bivših okrajnih samouprav za 1.2 milij. Din.

*

Subvencije za nabavo kmetijskih strojev. Ljubljana, 5. okt. AA. Kralj. banska uprava objavlja, da so v proračunu za leto 1931/32 v svrhu nabave kmetijskih strojev predvidena denarna sredstva še skoro izčrpana. Valed tega se opozarja občine, kmetijske podružnice, strojne zadruge in slične gospodarske korporacije, naj ne vlagajo v svrhu subvencij za nabavo kmetijskih strojev nobenih prošelj več, ker se vsled pomanjkanja denarnih sredstev v tem proračunskem letu ne bodo moglo vpoštevati.

Podpore banovinom za nabavo trifolinskih strojev. Belgrad, 5. oktobra. AA. Kmetijski minister je izdal sklep, da se iz proračuna državnega kmetijskega zaklada podeli podpora bankim upravam savske, dravske in dunavske banovine po 330.000 Din za nabavo trifolinskih strojev. Ti stroji so namenjeni za čiščenje deteljinega semena.

Konkurz je razglašen o imovini Cesarja Valentina, posestnika in trgovca v Jereti, pošta Bohinjska Bistrica; roki 8. oktobra, 12. in 19. novembra.

Vpisi v trgovinski register: Hlade Franc, trgovina s sadjem na debelo, Jurski vrh 6; Dalmacija, veletrgovina z vinom d. z. o. z., Ljubljana (25.000 dinarjev, poslov. Skarpa Viktor); Ingenieur architekt Fatur-Kos-Platner, Ljubljana (30.000 Din), Spedecija Turk, Ljubljana; inž. Ferluga Ivan, stavbeno podjetje, Maribor; Morava, lastnik Thalmann Kurt, Maribor; Cvetič Janez in drug. trgovina z meš. bl. in izdel. perila, Murska Sobota; Carinšek Alojz, trg. z dež. prid. in sadjem ter izvoz. Pobrežje pri Mariboru; Čop Stefan, trg. z dež. pridelek, Rogaska Slatina; Semlitsch Anton, trg. z meš. bl., Žiberci, okraj Ljutomer.

Vpisi v zadrudni register: Mlekarska nakupna in prodajna zadruga v Dolenji vasi, r. z. z. o. z.; Zivinorelska zadruga na Selih pri Šumbečku, r. z. z. o. z.; Pašniška in gozdna zadruga v Selnici ob Dravi, r. z. z. o. z.; Pašniška in gospodarska zadruga v Vurbergu, r. z. z. o. z.

Krajska industrijska družba ima svoj občni zbor 22. oktobra ob 18 v Kred. zavodu v Ljubljani. Na dnevnem redu so poleg bilance volitve uprave in nadzorstva. Družba pa bo tudi zvišala svojo delniško glavnico in zamenjala stare delnice z novimi.

Borza

Dne 5. oktobra 1931.

Denar

V današnjem deviznem prometu je v Ljubljani ostal tečaj Curiha neizpremenjen, ravnotako Trst in Praga. Učvrstilo so se devize Bruselj, New York in Amsterdam. Dunaj slejkoprej ne notira na naših borzah.

Ljubljana, Amsterdam 2251.78—2258.62, Bruselj 788.14—790.50, London 210.76—211.58, Milan 283.02 do 283.92, New York kabel 5618.51—5635.51, New York ček 5607.51—5624.51, Pariz 221.45—222.11, Praga 165.86—166.36, Zürich 1098.45—1101.75.

221.45—222.11, Praga 165.86—166.36, Trst 283.02—283.92.

Zagreb, Amsterdam 2251.78—2258.62, Bruselj 788.14—790.50, London 210.76—211.58, Milan 283.02 do 283.92, New York kabel 5618.51—5635.51, New York ček 5607.51—5624.51, Pariz 221.45—222.11, Praga 165.86—166.36, Zürich 1098.45—1101.75.

Skupni promet brez kompenzacij 5.34 milij. Belgrad, Amsterdam 2251.78—2258.62, Bruselj 788.14—790.50, Curih 1098.45—1101.75, London 210.76—212.26, New York 56.0751—56.2451, Pariz 221.45—222.11, Praga 165.86—166.83, Trst 283.02—289.02.

Curih, Belgrad ne notira. Pariz 20.16, London 19.50, New York 511.50, Bruselj 71.60, Milan 25.90, Madrid 46, Amsterdam 205.40, Berlin 117.80, Stockholm 120, Oslo 113, Kopenhagen 113, Sofija 3.70, Praga 15.10, Varšava 57.20, Budimpešta 90.02, Bukarešta 3.05, Helsingfors 12.70.

Dunaj, Dinar notira valuta 12.64.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je bila danes neenotna. Volna škoda se je učvrstila. Slabejši pa so bili dolarski papirji. Prometa je bilo na zagrebški borzi: 25.000 7% inv. pos., 50.000 begl. obvl., volna škoda 200 kom., 8% Bler pos. 3000 dol., 7% Bler pos. 2000 dol. in 7% pos. DHB 1000 dol. V Belgradu je bilo v promptni škodi 14 zaključkov po 305 in sicer 2900 kom., begl. obvl. 70.000, 7% inv. pos. 9 zaključkov po 67.50, 66, 67 in 66.50 v skupnem znesku 85.700.

Na ljubljanski borzi je bila zaključena Ljublj. kred. banka po neizpremenjenem tečaju 115, ravnotako v Zagrebu. Med bančnimi papirji je v Zagrebu popustila Unionbanka na 135 blago (v petek je bila zaključena še po 140). Pratičiona in Srbska sta ostali neizpremenjeni. Med industrijskimi papirji so se v Ljubljani Vevče učvrstile na 120, po katerem tečaju so bile tudi zaključene, dočim so bile v Zagrebu zaključene po 110. Poleg Vevče so bile v Zagrebu zaključene še delnice Slavonije po neizpremenjenem tečaju 200.

Ljubljana, 8% Bler. pos. 58 bl., 7% Bler. pos. 52 bl., Celjska 150 den., Lj. kred. zaklj. 115, Kred. zavod 195 den., Vevče zaklj. 120, Slavna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb, Drž. pap.: 7% inv. pos. 60—63 (60), agrarji 40 bl., volna škoda ar. 301—305, kasa 300—305 (303), 12. 311—313, 8% Bler. pos. 54—57 (55, 56), 7% Bler. pos. ar. 53—55 (52), kasa 51 den., 7% pos. Drž. hip. banke 58—59 (58), 6% begl. obvl. 42—46 (42, 44). Bančne delnice: Polje 48 bl., Kredita 121—126, Union 135 bl., Jugo 67—68 (67), Lj. kred. 114—116 (115), Medjunarodna 68 den., Narodna 4000 den., Obrtna 36 den., Pratičiona 957.50—965 (957.50), Srbska 187—188 (187), Zemaljska 113 bl. Industrijske delnice: 20—25 (20), Slavonija 200—205 (200), Danica 65—75, Drava 185 den., Sečera Osjek 165—175, Nar. ml. 10 bl., Brod. vag. 55 bl., Vevče 110—115 (110), Oceania 190 bl., Jad. plov. 490 bl., Trboveljska 200—220.

Belgrad, Narodna banka 5000 den., 7% inv. pos. 68.50 bl. (68.50, 67, 66), agrarji 39 bl., volna škoda 305—306, 12. 312—314, 6% begl. obvl. z. 44.50 —46, 7% Bler. pos. 50.50—51, 7% pos. Drž. hip. banke 59—60.

Živina

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Edv. Saborsky & Co., Dunaj.) Danes je bilo pripeljanih 3220 goved, iz Jugoslavije 221. Cene: voli najboljši 1.60, l. 1.35—1.50, il. 1.20—1.30, iii. 0.90—1.10, krave 1. 0.90—1.1, ii. 0.70—0.85, biki 0.70—1, klavna živina 0.45—0.65. Cene so se znižale v splošnem za 10 do 15 grošev.

Hmelj

Nürnberg, 5. okt. lg. Danes je prišlo na trg 100 bal, prodanih pa je bilo 70. Kupovali so halbertauski hmelj vseh kvalitiet po ceni 42—70 mark. Za inozemski hmelj ni bilo nobene kupitije. Razpoloženje je neizpremenjeno mirno.

V boju z zločinci

Nedavno je v newyorškem predmestju Flushing umrl George S. Dougherty — mož, ki je bil skozi desetletja najzagrizenjši sovražnik vseh newyorških zločincev. Dougherty je v teku svoje karijere postal šef detektivskega oddelka newyorške policije. Doživel je mnogo takega, kar se dogaja le v kriminalnih romanih, vendar je življenje včasih bolj romantično kakor najbolj romantičen roman. Dougherty je združeval v sebi vse lastnosti, ki so ga na-

Skladatelj Karel Nielsen je v starosti 67 let nenadoma umrl. Bil je največji danski skladatelj.

pravile za najslavnejšega detektiva, predvsem pa ga je odlikovala naravnost pravljica potrpeljivost, ki v mnogih slučajih povsem nadomesti najbujnejšo fantazijo.

George Dougherty se je rodil leta 1865 v Cressoni (Pensilvanija). Mnogo njegovih sorodnikov je bilo pri policiji in tudi njega je veselil ta poklic. Najprej je bil zaposlen pri nekem malem lokalnem listu. Pozneje pa je bil nekaj časa v cirkusu, kjer je nastopal kot vzhodno-indijski gonjač slonov. 22 let je bil star, ko je dobil nameščenje pri svetovno znani Pinkertonovi detektivski agenciji, pri kateri je deloval 25 let. Izkazal se je kot izborni kriminalist in je s svojim največjim orožjem — potrpežljivostjo — razvozljaval mnogo slučajev, nad katerimi so drugi že davno obupali.

Eden njegovih največjih uspehov je bila aretacija Billy Colemana, ki je ukradel dragulje gospe Potter iz bančnega trezorja. Zločinec ni pustil prav nobenih sledov, na katere bi se mogla policija količkolik opreti. Dougherty pa je na podlagi svojega temeljitega znanja o delovni metodi posameznih zločincev prišel do zaključka, da je to mogel storiti samo eden. Toda ni imel pa prav nobenih dokazov proti onemu, ki ga je sumil. Mnogo mesecev ga je dal opazovati. Naposled se mu je posrečilo, da ga je aretiral, ko je ravno kopal iz zemlje svoj zaklad.

Pred 25 leti se je nekemu mlademu možu na podlagi ponarejenega potrdila posrečilo dvigniti iz National City Bank vrednostnih papirjev za 360.000 dolarjev. Po več tednih potrpežljivega iskanja je Dougherty slednjič našel starega nemškega tiskarja, ki je izdelal štampiljko za ponarejeno potrdilo. Potom tega je kmalu nato izsledil proslulega ponarejevalca Leonarda.

Leta 1903 so nekega detektiva pri zasledovanju dveh zloglasnih bančnih roparjev ubili zločinci. Nato je vso zadevo vzel v roke Dougherty. Enega izmed obeh banditov, Collinsa, je prijel brez večjih težav. Drugi ropar, Rudolph, pa mu je nudil najtrši boj v njegovem življenju. Pol ure sta se oba moža v nekem temnem prostoru ruvala in se tolkla z revolverji, pestmi in stoli, dokler slednjič ni prinesel Dougherty ven nezvestnega zločinca.

Mojstrski detektiv se ni ustrašil nikogar. Saj je bila pa tudi njegova zunanost taka, da se ga je marsikdo zbal. Bil je visok nekaj centimetrov manj kakor 2 metra in je tehtal 215 funtov.

Posebno je bil Dougherty spreten, če je bilo treba iz koga izsiliti priznanje. Eno njegovih čudnih sredstev je bila stara ura, na čije sprednji strani je bilo zgoraj napisano »resnica«, spodaj pa »laž«. To uro je seveda uporabljal le pri manj inteligentnih zločincih. S silno resnim obrazom jim je pripovedoval o magičnih lastnostih omenjene ure. Ko je zločinec govoril, mu je uro pritisnil na srce. Če je tedaj vedel, da zločinec ne govori resnice,

je pritisnil na skrit gumb in kazalec je skočil na »laž«. To je seveda zločincu pomolil pod nos, nakar je navadno sledilo priznanje.

Leta 1911 je Dougherty postal šef detektivskega oddelka, kjer je silno izboljšal metodo prstnih odtisov, uredil velik album vseh zločincev. Ko je leta 1914 odstopil s tega težavnega mesta, še daleko ni bilo konec njegovih pustolovščin. Odprl je lastno detektivsko agenturo. Leta 1921 je potoval po Nemčiji. Na obisku pri berlinskem policijskem predsedniku je zvedel o velikanski tatvini dragocenosti. Vzel je zadevo v roke, nastavljal tatovom past, v katero so se ti ujeli, in polovil vso tolpo.

Leta 1925 so v Los Angelesu banditi napadli njegov avtomobil in njemu ter njegovemu spremljevalcu vzeli dragocenosti v vrednosti 16.000 dolarjev. Te nezasišane nesramnosti ni mogel pozabiti. Potrpežljivo je zasledoval njihove zločine in leta 1928 mu je eden izmed nesramnežev padel v roke.

Kljub svoji strogosti v poklicu pa je bil Dougherty dobrega srca. Vsak poklicni ameriški bandit je dobro poznal njega in njegove lastnosti. Bal se ga je ves zločinski svet, ker je bilo znano, da je boj s tem mojstrom riskanten. Kakor poročajo ameriški listi, so mu zločinci položili na grob krasen venec.

Charlie Chaplin obdolžen plagijata

Sele sedaj se je zvedelo, da je Charlie Chaplina ob njegovem zadnjem bivanju v Franciji iznenadilo pismo, ki ga je v listu »Nouvelles Littéraires« objavil francoski igralec in dramatik Jean Sarment:

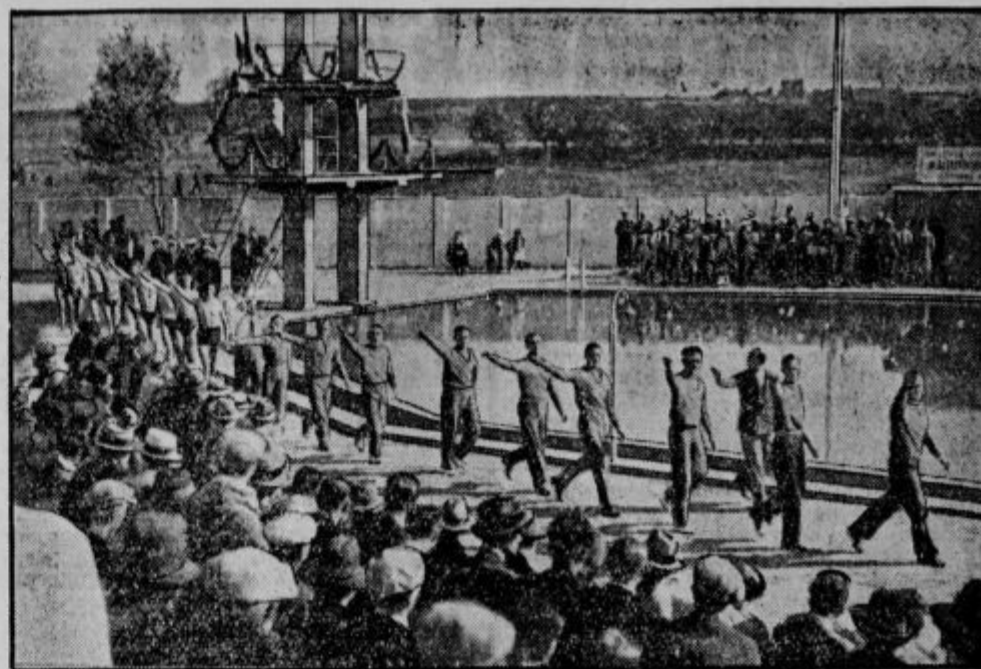
»Najprej, častiti gospod, pozdravljam Vašo umetnost in Vam izražam svoje veliko občudovanje Vaše izredne nadarjenosti. Videl sem Vaš film »City Lights«, občudoval sem

Mednarodna avtomobilska razstava v Parizu je bila te dni otvorjena. Na razstavi so zastopane vse večje evropske in ameriške avtomobilske tvrdke.

ga, kakor ga občuduje ves ostali svet, in sedaj Vas hočem, še preden naperim proti Vam proces, česar pa upam, kakor iz vsega svojega srca želim, ne bo treba storiti, opozoriti na dejstvo, katero je v Parizu splošno znano: Leta 1922 sem spisal komedijo v treh dejanjih, katera je bila tri leta pozneje v Parizu uprizorjena pod naslovom »Najlepše oči sveta«. V Franciji kakor tudi v inozemstvu je bila ta komedija stokrat vpriporjena, prevedena je bila na dvanajst jezikov, objavljena v listu »Illustration« in poleg tega je izšla še v posebni knjigi. Pripomniti moram še, da si je leta 1925 neki newyorški gledališki ravnatelj pridobil pravico uprizoritve v nekem ameriškem gledališču, da mi je ta ravnatelj sporočil, da bo komedijo predložil Vam, in da sem jaz odklonil, da bi se ta komedija predelala v film. Iz navedenih vzrokov je jasno, da je temeljna ideja Vašega filma ista kakor ideja mojega dela. Preden kaj ukrenem proti Vam, Vas vprašam, kaj sodite Vi o podobnosti in kaj mislite storiti. Niti trenotek ne dvomim o Vaši verodostojnosti kot človeka in umetnika; vedno pa razpolaga človeški spomin s tajnimi celicami in često se dogodi, da ustvarjajoči umetnik v svoji podzavesti pridržuje dele tega, kar je bral. Naj že bo, kakor hoče, dolžan sem ugotoviti analogijo: dejstvo, da Vaš film »City Lights« sledi arabeskam mojega dela »Najlepše oči sveta«. Prosim Vas, cenjeni gospod, da se podrobneje pobavite s tem pismom, ki ga je napisal francoski pisatelj in umetnik, pismo, ki je na odkritosrčen in zaupljiv način naslovljeno ne samo na slavnega umetnika, kar ste Vi, marveč tudi na novega viteza častne legije.

Kolikor so ameriški časopisi poučeni, Chaplin doslej ni niti odgovoril na to pismo, niti ni storil potrebne korake proti obdolžitvi plagijata. Na vsak način pa je v Franciji sami, v francoskem časopisu »Le Prospectus Francais« našel zagovornika. »Monsieur J. Sarment« tako piše omenjeni list, »navaja pač stvarne vzroke za njegov proces, ne omeni pa, da njegovo lastno delo kaže veliko podobnost z Dickensovim »Stričkom pri ognjišču« ali Clemenceaujevo »Kopreno srečo«. Charlie Chaplin lahko v svoji obrambi navaja, da je njegov film po večjem delu interpretacija njegove lastne osebnosti in mora biti zato od vseh obtožb zaradi literarne tatvine oproščen.«

Balkanijada v Sofiji. Prihod grških in bolgarskih sportnikov v plavalni stadion. — Balkanijade se udeležujejo jugoslovanski, bolgarski, grški, romunski in albanski sportniki.

Kriza praških hotelov

Te dni so pri češkoslovaški vladi in pri praškem županu intervenirali zastopniki češkoslovaških hotelirjev, da se ukrenejo pomožni koraki za ublažitev krize češkoslovaške hotelske industrije. Hotelirji trdijo, da ni nobena vrsta trgovine in industrije tako prizadeta od današnje gospodarske krize kakor ravno hotelirska industrija, in to ne samo v kopališčih, marveč tudi v Pragi sami.

Praški hoteli so zelo oškodovani s spremembo, ki jo je izvedlo ministrstvo za železnice pri kopaliških popustih. Prejšnja leta je skozi Prago potovalo vsaj 80% tujcev, ki so potovali v češkoslovaška kopališča, in so se v Pragi zadržali vsaj dva dni, medtem ko danes, ko je kopališki popust dovoljen samo za

jejo ali pa ostanejo v njej samo čisto malo časa. — Hotelirji zahtevajo, da se ne izdajajo nove hotelske in restavracijske koncesije in da se čimbolj znižajo takse na prehodno bivanje.

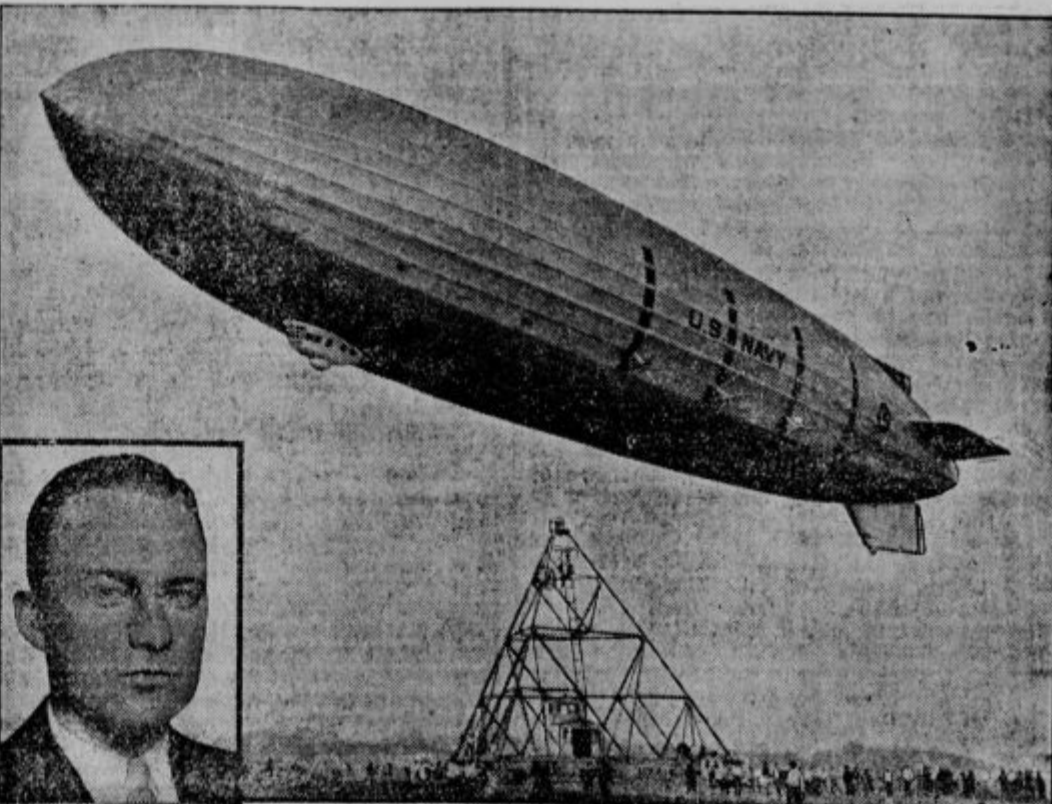
Angleški kralj čaja umrl. Sir Thomas Lipton, znani angleški kralj čaja je umrl v Londonu, star 81 let.

Šola za iskalce zlata

V Sydneyu v Avstraliji so pred kratkim otvorili šolo za kopalce zlata, ki je pod državnim vodstvom. Učitelji na tej šoli so stari kopalci zlata, ki sedaj poučujejo mlade ljudi v delu, katero so sami leta in desetletja opravljali. V šoli se mladi kopalci zlata ne bodo poučevali samo v vsem tem, kar potrebujejo pri iskanju zlata, marveč jih hočejo pred vsem opozoriti na mesja, na katerih se po domnevi nahaja zlato. S tem hočejo preprečiti, da ne bi za slepo srečo začeli s svojim delom v krajih, kjer ni nobene ali pa le malo nade, da bi našli zlato. Učenci so dolžni o vsakem uspehu svojega dela sporočiti učiteljem, ki pa ne zahtevajo nobenega deleža od uspehov del svojih učencev, marveč jim svobodno prepuste, da plačajo za pouk, kolikor hočejo. Najdno posebno bogatega zlatega polja morajo že zato sporočiti šoli, da pošlje tja druge mlade ljudi, da si ne bi samo eden ali pa samo nekateri pridobili prekomernega premoženja. Ustanovitev te šole je dokaz, da zanimanje za kopanje zlata v Avstraliji raste. Cele armade brezposelnih prekopavajo na najrazličnejših krajih zemljo in iščejo zlata. Kakor vedno je tudi tu nekaterim sreča mila, drugi morajo pa oditi praznih rok.

Oče: »Ti lenuh grdi! Kaj bi počel, če bi bil zrastle od ljudmi, ki se trudijo v potu svojega obraza?«

Sin: »Žepne robce bi jim prodajal.«

Prvi poskusni polet ameriškega zrakoplova »Akron«. »Akron« plove nad svojim letališčem v Akronu (Ohio). Na levi spodaj: Letalski kapitan Rosendahl, poveljnik novega zrakoplova. »Akron«, ogromni novi ameriški zrakoplov, ki je po svoji prostornini dvakrat in pol večji kakor »Grof Zeppelin«, je izvršil svoje prve poskusne plete. Kljub svoji velikosti je zrakoplov izredno gibčen in z lahkoto doseže hitrost, ki so jo pričakovali.

50 let vremenski opazovalec. Oskrbnik observatorija na Schneekoppe Schwarz je te dni obhajal tridesetletnico svoje težke službe.

Srečka št. 68.187, ki je zadela glavni dobiček pri današnjem žrebanju je bila kupljena pri

400.000 dinarjev

Ant. Golež-u, Maribor, Aleksandrova 42

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrsta 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglaš. 5 lin. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službenice

Boljša dekle

vajeno kuhanja in vseh hišnih del, išče mesta k boljši družini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.797.

Službodobe

Kovača

zrjenega, ki zna kovati s kladivom na pero (Federhammer), sprejme neko industrijsko podjetje. Ponudbe z navedbo dosežanj namestitev naj se pošljejo na »Publicitas«, Zagreb, Ilica 9, pod št. 28.297.

Kuharica

ki zna dobro gospodariti, se sprejme na delo k obrtniku z malimi otroci, ki bi bila tudi prijateljica in dobra vzgojiteljica otrok. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Vdovec« št. 11.811.

Pastir

k 16 glavam živine se sprejme v trajno službo. Dr. Fritz Scherbaum — Maribor.

Dobro kuharico

ki ima veselje do snage in drugih hišnih del — sprejme družina dveh oseb. Plača dobra. Ponudbe z navedbo dosežanj službovanj in starosti pod »Zmožna dobre kuhe« na upravo »Slovenca«.

Dve učenci

se sprejemata v dobro domačo kuhinjo po zelo nizki ceni. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.795.

Natakarica

za vinotoč in delikateso se išče. Kavcija potrebna. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.796.

Trgov. učenca (-ko)

sprejme boljša špecerij-ska in delikatesna trgovina v Ljubljani. Vsa oskrba pri starših. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.802.

Učenec

priden, poštenih staršev, se takoj sprejme v manu-fakturno trgovino A. Božić, Kranj.

5 plesk. pomočnikov

samo prvovrstne moči — takoj sprejemem. — Ivan Brunčić, pleskarstvo — Ljubljana, Kolodvorska ulica 23.

Pouk

Učenkam pletiljam

brezplačen pouk, če si nabavi pri nas pletilni stroj. »Tehna« družba, Ljubljana. Mestni trg 25/L.

Vnajem

Poslovni lokali

na Dunajski cesti št. 29/I se takoj oddajo. Poizve se stotom.

Trgovski lokal

v centru Jesenic odda A. Mulec, Jesenice, Krekov trg 2.

Posvetva

Načrte za stavbe

izvršujem pod ugodnimi pogoji. Ponudbe pod »Inženjer« na upravo »Slovenca« št. 11.713.

Hiša z vrtom

ob Bohinjskem jezeru — pripravna za letovišče ali upokojenca, naprodaj. Donos Din 15.000, cena Din 80.000. Poizve se: Krekova ulica 9/I, Moste pri Ljubljani. Stane Pavšek.

PUH - PERJE R. MIKLAUČ LJUBLJANA

Parceliran travnik

okrog 12.000 m², lepa lega, primeren za stavbišče, naprodaj v Tržiču na Gorenjskem. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 11.599.

Lepe stavbne parcele

pod Rožnikom po ugodni ceni naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.790.

Kupimo

Vsakovrstno

zlato, srebro, po najvišjih cenah CERNE, uveljavljene Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana — Selenburgova ulica 6, II. nadst.

Moške obleke

ponošene, čevlje, pohištvo itd., kupuje A. Drame v Ljubljani, Gallusovo nabrežje št. 29. Dopisnica zadostuje, da pridem na dom.

Star kotel

še poraben kot vodni rezervoar, z vsebino 5—8 m³, takoj kupimo. Ponudbe na »Semperit«, tovarna gumija, Kranj.

Krompir

kupujem na vagonih. Ponudbe prosim pod šifro »Krompir« št. 11.628 na upravo »Slovenca«, Ljubljana.

Drva

za kurjavo in ogelje kupujem na vagonih. Ponudbe prosim pod šifro »Gorivo« št. 11.628 na upravo »Slovenca«, Ljubljana.

Prodamo

Rabljene sode

po ugodni ceni prodaja — Hotel Štrukelj.

Različno pohištvo

radi pomanjkanja prostora prodam. — Naslov v upravi »Slovenca«, Maribor.

Pisalni stroj naprodaj

Tehna, Ljubljana. Mestni trg 25/I.

Avto Rughi

štirisedežni, v dobrem stanju, se radi selitve prodaja za 15.000 Din. Naslov pove uprava »Slovenca«, Aleksandrova 6, Maribor.

Sode

za namakanje sadja, za mošt in vino, kislo zelje in repo, kakor druge pridelke, iz trdega lesa, ca. 200 l vsebine, kupite v vsaki množini in najugodnejše pri trdnici Juliji Zupan, Ljubljana, Sv. Petra cesta 35.

Pletilni stroj

znamke »Popp« — ceno naprodaj. Anica Simončič, Vičava 37, pri Ptuj.

Ia bosanske sljive

zaboj po 10 kg 85 Din, zaboj po 5 kg 44 Din, suhe hruške in jabolka 10 kg 60 Din, 5 kg 32 Din franco vsakega naročnika pošilja G. Drechsler, Tuzla.

Stroje

popolnoma uporabne ter brezhibne, radi preureditve obrata prodam po najnižji ceni, in sicer: 8/40 po 650 Din, 8/50 po 1300 Din, 8/60 po 1500 Din. Izvolite si osebno odledati, gotovo boste našli stroj, ki bo za Vašo uporabo, tako za izdelovanje nogavic, kakor vseh drugih pletenih predmetov. — Pišite na naslov: Kati Vajt, Celje.

Obrt

V vinski kleti

T. Mencinger, Sv. Petra cesta 43, se toči sladka štajerska Portugalka po 12 Din.

Brzo slika

za potne liste, lepo, takoj in ceno le Fotomeyer, Maribor, Gosposka 39.

Ure-budilike

najboljše in najcenejše samo pri L. VILHAR, Ljubljana, Sv. Petra c. 36.

Koruzo za krmo

oddaja najceneje veletrgovina Lita in moke A. VOLK, LJUBLJANA, Resljeva cesta 24.

Mreže za postelje

izdeluje najceneje in najboljše samo trdnica Šimen Sablatnik, Jesenice-Fužine. Sprejema tudi popravila.

Soboslikarska in pleskarska

dela z najnovejšimi vzorci točno in solidno pod garancijo izvršuje

J. Hlebš

družba z. o. z. LJUBLJANA, Sv. Petra 33

Pokrivala za konje

in vozove izdeluje najceneje in iz najboljšega blaga Alojz Grilc, izdelovanje nepremočljivih pokrival za vozove in konje, Novo mesto.

Odnovnik Slovenec

najbolje informirani listi

ZAHVALA. Za premnože dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli povodom smrti našega nad vse ljubljene soproga, očeta, brata, svaka in strica, gospoda

IVANA BAJZELJA

zastopnika zagrebške del. pivovarne

kakor tudi za poklonjeno krasno cvetje in vence, se tem potom vsem najiskreneje zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Merčunu, Sokolu, Čitalnici in gasilnemu društvu v Šiški, župniku g. dr. Novaku in končno vsem prijateljem in znancem, ki so blagega pokojnika v tako častnem številu spremlili na njegovi zadnji poti.

V Ljubljani, dne 5. septembra 1931.

Globoko žalujoči ostali.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš iskrenoljubljeni, dobri oče, stari oče, brat in tast, gospod

Bernard Ravnikar

bivši vrtnar

v nedeljo 4. t. m. ob pol 1 popoldne, previden s tolažili svete vere, po dolgem, mučnem trpljenju, mirno v Gospodu zaspal. Pogreb draga pokojnika bo v torek 6. t. m. ob 2 popol. iz mrtvašnice zavetišča sv. Jožefa na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 5. oktobra 1931.

Žalujoča hčerka Mihaela Zupančič in ostalo sorodstvo.

Potrži v neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša iskreno ljubljena, nepozabna soproga oziroma dobra mati, stara mati, sestra, sva-kinja in teta, gospa

Franciška Ingolič roj. Divjak

posestnica in gostilničarka gostilne »Balkan«

v ponedeljek, dne 5. oktobra 1931 ob 16, po kratki, mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere, v 56. letu svoje dobe, izdihnila svojo blago dušo.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v sredo, dne 7. oktobra 1931 ob 16 iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju.

Sveta maša zadušnica se bo darovala 8. oktobra ob 7 v stolni in mestni župni cerkvi.

Maribor, Sv. Peter v Savinjski dolini, 5. okt. 1931.

Josip Ingolič, soproga. Angela roj. Krezenbacher in Marta, hčerki. Mirica, vnukinja, in ostali sorodniki.

Brez posebnega obvestila. Mestni pogrebni zavod Maribor.

Tužnega srca javljamo žalostno vest, da je zaspal v Gospodu v nedeljo 4. t. m. ob pol 12 popoldne, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, po daljši mučni bolezni, naš iskreno ljubljani soproga, brat, stric in svak, gospod

dr. Jerala Franc

odvetnik v Škofji Loki

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v torek, dne 6. t. m. ob 3 popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Škofji Loki.

Škofja Loka, dne 4. oktobra 1931.

Albina Jerala, soproga. Silva Guzelj-Jerala por. Česnik, hčerka. Milan Česnik, zet, in ostalo sorodstvo.

Brez posebnega obvestila.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčno ljubljani, dobri soproga in oče, brat in stric, gospod

Ferdo Auer

v nedeljo 4. oktobra po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb draga pokojnika bo v torek 6. oktobra ob 4 popoldne iz mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 5. oktobra 1931.

FANI AUER roj. GORJUP, soproga; PAVLA, KARL in TONČEK, otroci; MICI ZAJC, sestra.

Potrži globoke žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naša srčno ljubljena in dobra soproga, oziroma mati, hčerka in sestra, gospa

Marija Habič

soproga posestnika, trgovca in gostilničarja v Sadinji vasi št. 16

v nedeljo 4. oktobra ob pol 10 popoldne po kratki, mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala.

Truplo drage pokojnice prepeljemo v ponedeljek 5. oktobra v Sadinjo vas št. 16, kjer bo položeno na mrtvaški oder, odkoder se bo vršil pogreb v torek 6. oktobra ob 4 popoldne na farno pokopališče v Sostro, kjer se položi v rodbinsko grobišče k večnemu počitku.

Sveta maša zadušnica se bo brala v farni cerkvi pri Sv. Lenartu.

Sadinja vas, dne 5. oktobra 1931.

MIHAEL HABIČ, soproga; MICI, KRISTINA in ANICA, otroci — in ostali sorodniki.